

RUDAR

GLASILO KOLEKTIVA RUDARSKO-ELEKTROENERGETSKEGA KOMBINATA
FRANC LESKOŠEK-LUKA, TITOVO VELENJE

Celje - skladišče

D-Per
65/1987

5000013541, 1

COBISS

OSREDNJA KNJ. CELJE

LETO XXI

PETEK, 6. MAREC 1987

ŠTEVILKA 1

Za osmi marec, dan žena

Da čas beži, se zavemo šele ob različnih priložnostih. In ob 8. marcu, dnevu žena, se tega zavemo še bolj, saj nas k razmišljanju sili tiha pozornost, ki je ne znamo ali pa tudi nočemo izkazati ženi, materi, delavki. V učenih knjigah opisujejo žensko s suhoparnimi besedami kot biološko bitje, predstavnico enega od obeh človeških spolov, partnerico moškega, enakopravno pri obnavljanju človeške vrste.

Od nastanka razrednih družb je bila ženska zapostavljena, čeprav pesniki že stoletja opevajo njeno lepoto in milino. V obdobju kapitalizma se pojavi kot enakovredna delovna sila ob strani moškega. Zgodovinski razvoj ji je vsilil vlogo žene, matere, ki se žrtvuje, je polna samoopovedovanja za uspeh svojega moža in srečnejše življenje svojih otrok. Pa vendar bi težko rekli, da ji je vloga varuha družinskega ognjišča prirojena, že vnaprej določena.

Današnja ženska je razpeta med dom, družino, ker to terja tradicija, ter delovno razmerje. Uspešna je v industriji in v kmetijstvu. Sodeluje pri pridobivanju in delitvi dohodka. Strokovnjaki, ki se ukvarjajo z ženskim vprašanjem, vedo povedati, da so ženske zastopane povsod, da se ukvarjajo z najrazličnejšimi problemi, ki bi se prav lahko nanašali tudi na moške. Zato si tudi ne moremo zamišljati razvoja neke družbe, ne da bi pri tem upoštevali tudi ženske.

Pravimo, da je ženska danes svobodna in enakopraven partner moškemu. A njena stvarna enakopravnost je sorazmerno majhna. Še dandanes, čeprav ne več tako kot pred desetletji, so ženske po svetu, ponekod bolj drugje manj, v nekoliko slabšem družbenem položaju kot moški. Zavedajo pa se tudi, da se iz svojih razmer še dolgo ne bodo rešile, da bodo še dolgo potisnjene na rob dogajanj v družbi. Cena, ki jo ženska plačuje za svojo enakopravnost, je včasih preveč velika. Vendar ženske iz dneva v dan postajajo samozavestnejše, odločne v boju za svoje pravice. In to je prav. Enakopravna, svobodna ženska ali tista, ki hoče postati takšna, ne bo odvrгла svojih bremen in obveznosti. Zagotovo pa bo hotela dati svojemu načinu življenja nov smisel, se posvetiti vsemu tistemu, kar jo dela zadovoljno in uspešno. Potrebovala pa bo veliko časa in poguma, da bo lahko drugim in sebi dopovedala, da hoče biti enakopravna v družbi.

Naprej na strani 2!

**Materam in ženam delavcev in vsem delavkam
v sestavljeni organizaciji REK Franc Leskošek-Luka, Titovo Velenje**

ISKRENO ČESTITAMO ZA DAN ŽENSK - 8. MAREC

Družbenopolitične organizacije in samoupravni organi sestavljene organizacije

Žena, mati, delavka, želim ti ne samo ob dnevu žena, ampak skozi vse leto, vse najlepše, želim ti veliko moči in volje, da boš lahko prenesla vse napore, ki ti jih nalaga delovni dan.

Srečno!

Marija Boruta,
DO REK Tiskarna

Draga Lipuš

PORTRETI TREH NAŠIH DELAVK

Zdenka JERIČ,
zaposlena v TE Šoštanj

Iz programa prireditev
pri kulturnem centru IVAN
NAPOTNIK-Titovo Velenje

Danes - v petek, 6. marca -

ob 18. uri v velenjski knjižnici

odprtje razstave del tekstilne sekcije
DRUŠTVA OBLIKOVALCEV HRVATSKE
V kulturnem programu ob odprtju bo na-
stopila harfistka Pavla Uršič. Vstop
prost!

Danes, v petek, 6. marca -

ob 19.30 v velenjskem domu kulture

jubilajni nastop Šaleške folklorne skupi-
ne KOLEDA

Poleg članov Koleda bodo v programu so-
delovali godbeniki velenjske rudarske
godbe in Rudarski oktet.

(Preberite o Koledu in tem nje-
nem nastopu članek na strani
11!)

Vstopnice so po 1 000 dinarjev. Popustov
ni!

To nedeljo, 8. marca,

ob 18. uri v velenjskem domu kulture

nastop Šaleške folklorne skupine KOLE-
DA v počastitev dneva žena - 8. marca
Vstop prost!

V sredo, 11. marca, ob 18. uri

v dvorani velenjske glasbene šole

koncert za uvod v 16. TEKMOVANJE
učencev in študentov glasbe v SR Sloveniji
Vstop prost!

V sredo, 11. marca,

ob 19.30 v velenjskem domu kulture

Sam Shepard: PRAVI ZAHOD - predstava
(tudi abonmajška) Mestnega gledališča
ljubljanskega

Prikaz Divjega zahoda - kolikor ga je še
ostalo - na sodoben način!

Vstopnice so po 1 000 dinarjev - s popus-
tom 50 % za šolsko mladino!

Simpatičen obraz, prijazen pogled,
prijeten glas, topla beseda za vsakogar,
ki ji hoče prisluhniti. Ob vsem tem pa
odločnost, volja in pripravljenost za za-
govor vsega, kar je dobro in prav. Takš-
na je Zdenka Jerič. Vedno ima pred sa-
bo kakšen cilj, ki ga želi doseči. In do-
slej je še vsak svoj cilj tudi dosegla,
vendar nikoli tako, da bi pri tem komu
naredila zlo. Rada ima sebi podobne:
dobre, odkritosrčne ljudi.

"Rodila sem se v Vuzenici," je začela
opisovati svojo življenjsko pot. "Torej
je že moje rojstvo na neki način poveza-
no z elektrarno. Oče je namreč kot te-
renski delavec delal pri izgradnji hidro-
elektrarne Vuzenica. Od tam ga je pot
vodila za kruhom v Šoštanj; delal je pri
izgradnji prvih šoštanjskih termoelek-
trarn, jeseni leta 1955 pa, ko so bila de-
la pri njej opravljena, si je poiskal za-
poslitev pri RLV. Leta 1956, ko sem bila
stara dve leti, sva se za njim v Velenje
priselili še midve z mamo.

Moje otroštvo je bilo lepo, a nepri-
merno bolj utesnjeno, kot je otroštvo
večine otrok sedaj.

Po končani osnovni šoli sem se šolala
naprej v srednji ekonomski šoli v Celju.
Štipendijo sem dobila v TE Šoštanj in že
v tistih letih sem začela spoznavati
to delovno organizacijo. Nikoli ne bom
pozabila dni, ko sem v gospodarsko-ra-
čunovodskem sektorju skupnih služb TE
Šoštanj opravljala delovno prakso. Kajti
delavke v tem delovnem okolju so mi ve-
liko pomagale; tako pri uvajanju v delo
kot pri vstopu v življenje odraslega člo-
veka sploh. Naučile so me tudi plesti,
kvačkati in vesti doma. Od njih sem do-
bila tudi veliko kuharskih receptov in iz-
vedela ogromno življenjskih resnic in
naukov, ki jih še sedaj upoštevam. Bile
so to izjemne ženske, a sedaj so že sko-

Zdenka JERIČ

Pri Slovenkah, tudi pri najpreprostejših,
lahko včasih vidite značilen izraz na ob-
razu in premik telesa. Če po naključju
pozabijo ali ne naredijo tistega, kar so
obljubile ali kar bi po dolžnosti morale
narediti, in kadar jih človek zaloti pri tej
drobni napaki, narahlo razširijo roke,
vržejo glavo navzad, pogled pa upro v
nebo kot svetnice...

Ta telesni gib se v celoti posreči samo
ženskam, obdarjenim z naravno ljubkost-
jo ali prirojenim igralskim darom...
Ponavljajo pa ga vse zapovrstjo, ob vsaki
priložnosti, skoraj obredno; z njim se
odkupljajo, plačujejo svoj mali greh in se
vračajo v redni tok svojega preprostega
življenja, ki je ves sam red in doslednost.

Ivo Andrić v Znamenju ob poti

Marta CAFUTA

RUDAR - INFORMATOR, glasilo kolektiva sestavljene organizacije REK Franc Leskošek-Luka, Titovo Velenje

Za izdajanje glasila skrbi uredniški odbor. Odbor sestavljata:

- delegacija samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij: Peter Rezman (RLV - J. mehanizacija) - namestnik Ivan Krejan (RLV - J. mehanizacija), Jože Kotnik (RLV - J. Peaje) - namestnik Polde Rober (RLV - J. Škale), TE Šoštanj - Zinka Moškon (namestnik Stane Lipnik), ESO - Alojz Iršič (namestnica Nada Fedran), SIPAK - Tatjana Knez (namestnik Roman Rebernik), APS - Franc Krajnc (namestnik Rudi Janič), Tiskarna - Marija Boruta (namestnik Silvo Pešak), Družbeni standard - Jože Mirtič (namestnica Dragica Pohar), Zavarovanje - Franc Špegel (namestnik Anton Krajnc), DSSS SOZD REK - Peter Klemenšek (namestnica Tanja Uoljar);
- delegacija delavcev in njihovih stalnih sodelavcev pri glasilu: Konstantin Kuzmin (KPO SOZD REK - odgovorni urednik), Rafael Bačič (DSSS SOZD REK - glavni in tehnični urednik), Diana Janežič (DSSS SOZD REK - novinarka reporterka), Draga Lipuš (DSSS SOZD REK - novinarka lektorica), Vesna Šmergut (DSSS SOZD REK-tajnica in stavka glasila), Irena Seme-Tirnančič (referentka za in-formiranje v TE Šoštanj) ter predstavnik OK SZDL Velenje Ljubiša Savovič.

Predsednik uredniškega odbora: Jože Kotnik • Naslov uredništva: Titovo Velenje - Rudarska 6 (II. nadstropje, soba 23 - telefon 855 231, interno 260)

Tiska DO Tiskarna REK Franc Leskošek-Luka, Titovo Velenje (Titovo Velenje - Štrbenkova 6, telefon 855 521, interno 301) • Glasilo pre-jemajo vsi člani kolektiva brezplačno • Izhaja po potrebi • Naklada 6 500 izvodov

raj vse od njih upokojene. Časa, ki sem ga preživela skupaj z njimi, se res vedno rada spominjam."

Leta 1973 se je Zdenka v TE Šoštanj redno zaposlila; postala je knjigovodkinja osebnih dohodkov. Potem je pet let širila svoje znanje pri različnih delih v gospodarsko-računovodskem sektorju skupnih služb in nekaj časa še v nabavno-prodajni službi TE Šoštanj. Pravi, da je bilo to obdobje njenega napredovanja navzgor, ki ji je zelo koristilo; pridobila si je veliko znanja in delovnih izkušenj.

Leta 1978, ko so TE Šoštanj doživele reorganizacijo, je v kadrovske službe TE Šoštanj prevzela delo referenta za kadre.

"Šest let sem opravljala to delo in pri njem marsikaj spoznala; poleg drugega tudi to, kakšne delavce naša delovna organizacija - najbrž pa kar vsaka - potrebuje. Mislim, da povprečen delavec z dobrim značajem lahko stori veliko več dobrega in koristnega kot pa delavec s kopico priporočil, potrdil in blešče čim spričevalom, ki ima slab značaj. Še najmanj, kar tak delavec lahko naredi slabega, je, da ruši razumevanje v delovni skupini, a že to je veliko. V preteklosti smo v TE Šoštanj na žalost imeli pri kadrovanju nekaj smo le. Če je ne bi imeli, bi po vsej verjetnosti bili naši medsebojni odnosi veliko boljši. Res pa je tudi, da so se odnosi med nami zelo poslabšali po ustanovitvi temeljnih organizacij," je povedala Zdenka.

Leta 1979 je ob delu končala prvi letnik višje šole za socialne delavce v Ljubljani, in sicer kadrovske smer, leto dni kasneje pa je rodila svojo drugo hčerko.

Ob dveh majhnih otrocih - prvo hčerko je povila v letu 1975 - je nekoliko popustila njeno zagnanost za delo v delovnem razmerju in za študij.

To obdobje je ocenila kot čas kronično neprespanih noči.

Na srečo pa otroci hitro rastejo in zato se je Zdenka kmalu lahko spet bolj posvetila delu v TE Šoštanj in študiju.

Lani je diplomirala na šoli za socialne delavce v Ljubljani, že leta 1984 pa je v skupnih službah TE Šoštanj postala referent za splošno področje.

"Moje sedanje delo je zelo pestro, zanimivo, a tudi zahtevno, saj imam pri njem veliko opraviti s konfliktnimi situacijami. Zajema namreč stanovanjsko področje, disciplinsko problematiko, delo v zvezi s samoupravnimi interesnimi skupnostmi, problematiko prevoza delavcev na delo in z dela in še marsikaj.

Naj bolj podrobno opišem le delo na stanovanjskem področju!

Letos imamo na listi prosilcev za stanovanje in za zamenjavo stanovanja kar 93 delavcev.

Največ naših delavcev, ki so zaprosili za zamenjavo stanovanja, si želi večje stanovanje - trisobno, na drugi strani pa so mladi, še samski delavci, ki bi radi imeli garsonjere.

Podatki kažejo, da je stanovanjski standard delavcev TE Šoštanj visok.

Zahtevam, prošnjam delavcem prilagajamo tudi našo stanovanjsko politiko in pri tem zelo dobro sodelujemo tudi s stanovanjsko službo SOZD REK.

Letos bomo predvidoma pridobili štiri velika stanovanja v Šaleku in šest velikih stanovanj z nadgradnjo v Šercerjevi 18-20 v Titovem Velenju.

Najhujše preglavice pri razreševanju stanovanjske problematike pa nam delajo nasilne vselitve v prazna stanovanja. Res je v zadnjem času bil storjen pri preprečevanju takih vselitev velik korak naprej, a še vedno je de-

lo na tem področju mučno," je Zdenka na kratko opisala svoje sedanje delo v TE Šoštanj.

Zdenka je bila leta in leta razpeta med delo v delovnem razmerju, družino in študij, v prostem času pa sta se z možem - ime mu je Jože - lotila še nečesa drugega: kupila sta si parcelo, zasadila vinograd, zgradila klet in obdelala zemljo okrog nje. Vrsto let sta večino prostih dni preživela pri tem delu; to delo jima je bilo tudi zelo razvedrilo, rekreacija.

"Nismo ravnali prav, da si nismo vzeli nič časa posebej za rekreacijo," je Zdenka menila o tem in dodala še:

"To sva z možem že spoznala in zato smo se letošnje zimo večkrat odpravili plavat v bazen, sklenili pa smo tudi, da bomo prihodnjo zimo začeli uporabljati smučarsko opremo, ki smo jo kupili že pred leti."

Splošno počutje Zdenke v družbenem okolju

"Vsak človek ima prirojeno željo, da bi bil uspešen; da bi napredoval pri delu in v življenju sploh. Seveda pa se vsak za izpolnitev svojih ambicij ne trudi dovolj in si jih zato tudi ne izpolni. Ženska pa se mora še bolj potruditi, če hoče biti uspešna doma in v družbenem okolju.

Po osemurnem delavniku jo namreč čaka doma še en delovni dan, mene pa je še študij. Vse to pa človeka navzven zelo omeji.

Vseh svojih ciljev še nisem dosegla. Letos nameravam opraviti še strokovni izpit v svojem poklicu, in sicer zato, ker upam, da bodo kmalu tudi v TE Šoštanj spoznali, da potrebuje po socialnem delavcu obstajajo.

V veliko zadovoljstvo mi je - najbrž tudi vsakemu drugemu človeku - kadar dosegem cilj, ki sem si ga postavila. Tako vidim, da se nisem zamenj trdila.

Ne maram pa žensk, ki samo tarnajo, kako jim je težko, koliko dela imajo.

Ženska mora veliko sama storiti, da je zadovoljna s svojim življenjem in življenjem svoje družine. Zavedam pa se, da se včasih nekoliko preveč trudim za izpolnitev svojih ambicij, premalo pa naredim - kot temu pravim - za dušo. A to je, žal, dandanes že prava družbena bolezen.

Le redkokdaj naletimo na tople odnose med ljudmi; v TE Šoštanj še posebno, saj naše strokovne službe so si med seboj odtujene in podobno je tudi s posamezniki.

Škoda je, da za ureditev odnosov med sabo ljudje ne storimo več; da se ne potrudimo drug drugega razumeti, kajti potem bi tudi lažje in še boljše skupaj delali."

Marta CAFUTA, zaposlena v naši rudniški šivalnici

Marto sem spoznala še pred leti - vso nasmejana in žarečih oči! Z možem, marljivim in skrbnim, in z dvema osnovnošolskima otrokoma - sinom Dominikom in hčerko Darinko - so se takrat vselili v novo, še ne čisto dograjeno hišo, ki pa jim je bila drag in tople dom.

Sredi običajno sončnega Podkraja, na hribu, od koder se dobro vidi v dolino, je bila Marta s svojo družino srečna, kar je meni in vsem okrog kazal njen vedno nasmejan obraz.

Minevala so leta, vse bolj redko sva se videli, a včasih sva se po naključju le srečali in se za trenutek ustavili. Na vsak moj "Kako si? Pa tvoja družina? Dom?" mi je odgovoril njen smeh in sreča v očeh.

Marta je še vedno takšna, kot je bila. Ne dela si nepotrebnih skrbi, rajši poprime za delo. Počitka ne pozna in žalosti tudi ne. Otroka sta ji že zrastle - oba obiskujeta poklicno šolo, moč pa že dvajset let dela v našem rudniku. In hišo so si uredili.

Marti teče življenje mirno, zadovoljno.

Marto poznajo tudi domala vsi naši delavci na območju jaška Škale - rudniški, delavci Sipaka ter Avtoprevoznitva in servisov, kajti skupaj s svojimi sodelavkami v šivalnici delovne skupnosti RLV Kopalnica skrbi, da niso oblečeni v raztrgane delovne obleke. Vsako posebej vzame v roke, jo pregleda in zakrpa, kolikor se najlepše dá. Sedem let že opravlja to delo.

"Pa niso ti naši rudarji kar tako! Veliko jih je, ki se mi, ko se srečamo, zahvalijo, ker sem jim pošila obleko," je dejala in tako dala vedeti tudi, zakaj ima svoje delo rada; zakaj ima občutek, da je njeno delo koristno, potrebno.

"Če bi bilo naše delo še malo boljše plačano, bi bilo nam vsem še bolj všeč," mi je zaupala.

Marta in njene sodelavke se tudi zelo dobro razumejo med sabo. Veliko si povedo in rade se imajo.

Sicer pa Marta ni ena tistih klepetavih žensk, ki jim besed nikoli ne zmanjka, povedo pa tudi ne kaj dosti. Preudarna je pa, seveda, zelo delavna. Križemrok ne more sedeti tudi doma.

"Preden je vse v hiši in okrog nje urejeno, imam kar veliko dela.

Ko opravi v svojo najnujnejšo gospodinjska dela, se rada posvetim tudi rožam in ročnemu delu - predvsem šivanju gobelinov. Rože pa so moja ljubezen. Rada jih imam na vrtu, na balkonih in v stanovanju," se je razvnela.

Marta se je delati navadila že v mladosti. Rodila se je leta 1951 v Stari vasi pri Velenju, kjer si je njena mati služila kruh pri kmetu, sicer pa so živeli v Šaleku. Kasneje so se preselili v Podkraj in v Podkraju se je Marta tudi poročila. Devetnajst let ji je bilo ob poroki in nekaj malega več ob rojstvu sina, a kot trdi, ji nikoli ni bilo prav nič žal, da se je za zakonski stan odločila tako mlada. Več let je potem delala v emajlirnici v Gorenju, po rojstvu hčerke pa je ostala nekaj let doma... "Toliko, da sta otroka malo zrastle. Če bi vseskozi hodila od doma na delo, se ne bi imela časa posvetiti njuni vzgoji!

Pa mi ni nič žal, da tista leta nisem bila zaposlena, kajti to se mi je bogato obrestovalo. Otroka sta bila vselej pridna tako doma kot v šoli in sta mi bila res v veselje. Pa še vedno sta mi!" je pohvalila svojega sina in hčerko, iz njenega glasu pa je bilo - kot pri vsaki materi, kadar lahko govori o svojih pridnih otrocih - moč razbrati, kako zelo je ponosna na svoj naraščaj.

Marta posebnih želja zase pravzaprav nima. Pravi, da bo letošnji dopust porabila kar za udarniško delo pri toplovodu, ki naj bi ga letos zgradili v Podkraju.

"Zadovoljna sem z vsem," mi je rekla. Že li pa si, da bi bili vsi njeni zdravi, da bi bil na svetu mir in da bi med ljudmi vladalo prijateljstvo.

"Prav bi bilo tudi," je dodala, "da bi se nekje našel denar za ureditev ceste, ki pelje mimo naše hiše v Podkraju, saj ta cesta je takšna, da ničemu več ni podobna."

Posebnih vzponov in padcev v Martinem življenju ni. Dan je zanjo skoraj enak dnevu; vsakega si izpolni z delom in vsak je zanjo srečen.

Dnevu žena, žensk Marta posebne pomembnosti ne pripisuje; pravi, da bo na proslavo že šla, kaj drugega pa zanj nima v načrtu.

Martin recept za srečno življenje!

"Življenje moraš vzeti takšno, kakršno je," je pribila in pridala še:

"Zadovoljstvo pa mora vsak najti v tistem, kar ima!"

Mojca PUNGARTNIK, zaposlena pri obračunu družbenih dajatev v skupnih službah našega kombinata

Najbrž le malokdo med nami ob petnajstem v mesecu, ko prejme kuverto s svojo plačo, pomisli, koliko dela je potrebnega za obračun njegovega osebnega dohodka, skupaj z vsemi dajatvami, prispevki, odtegljaji od njega. Zato tudi le malokdo med nami ve, koliko dela ima Mojca Pungartnik vsak mesec, ko za delavce našega kombinata opravi končno fazo obračuna osebnih dohodkov. Skozi njene roke in glavo se sleherni mesec "pretoči" približno 4 milijarde (novih) dinarjev, namenjenih za osebne dohodke, rente, plačilo pogodbenih del, intelektualnih storitev, izplačilo nagrad za racionalizacije in druge inovacije kakor tudi za vse davke, prispevke.

Mogoče kdo misli, da je človek, ki ima toliko opravka s številkami in raznimi predpisi, zakoni, suhoparen, smrtno resen in celo že malo čuden - da ne rečeno "čez les". Mogoče, a se moti - Mojca nikakor ni takšna! Njen smeh se sliši daleč naokrog. Rada se šali in sploh vse rada obrne na smešno plat. Kljub temu pa vse, kar se tiče dela, vza me skrajno resno.

Pri obračunu osebnih dohodkov dela že od leta 1974. Najprej je obračunavala osebne dohodke delavcem skupnih služb našega kombinata, od leta 1978 pa opravlja sedanje delo.

Prejšnjemu vodji službe za obračun osebnih dohodkov je bila desna roka, sedanjemu pa velikokrat nadomesti kar obe roki; sploh namesto njega poskrbi za vse.

"Če ne bi imela svojega dela tako zelo rada, bi že zdavnaj šla delat kaj drugega," je dejala še malo zadržano, potem pa se je iz nje kar izlilo...

"Vse, kar kdorkoli, ki dela pri obračunu osebnih dohodkov, stori narobe, se v končni fazi obračuna, ki je moje delo, pokaže pri meni. In ljudi, ki svoje delo opravijo površno ali ne ob pravem času, je veliko.

Moje delo je popolnoma samostojno. Za vse v zvezi z njim moram poskrbeti sama, čeprav bi v resnici morala delati po navodilih. A kaj, koni nikogar, ki bi mi navodila dal! Nasprotno: napotke za

delo iščejo pri meni.

V prejšnjih letih, ko je bil vodja naše službe še Franc Štimulak, sem bila s svojim delom bolj zadovoljna, kot sem sedaj.

Sedanjšega vodjo naše službe je bilo treba najprej uvesti v delo, kljub temu pa mi je zdaj pri delu še najbolj v pomoč, če me pusti pri miru.

Nikogar razen mene ni, ki bi bil pripravljen izpopolniti programe za avtomatsko obdelavo podatkov, izboljšati organizacijo našega dela; trinajstega ali štirinajstega v mesecu pa moram imeti vse pripravljeno za izplačilo osebnih dohodkov.

Ne vem, kaj bi se zgodilo, če bi si nekaj dni pred tem datumom privoščila redni ali bolniški dopust! Ne vem, kdo bi po storil vse moje delo! Sicer pa vsa leta, odkar sem pri tem delu, v najbolj napevitih delovnih dneh za nas nisem še nikoli

Mojca PUNGARTNIK

bila odsotna od dela.

Mislím, da nihče v našem kombinatu ne opravlja dela, podobnega mojemu. Tudi nikogar ne poznam, ki bi ga hotel opravljati.

Nisem zadovoljna s svojo plačo, vendar pri tem delu še vedno vztrajam. Ne vem pa, kako dolgo še bom.

Lahko rečem, da vse bolj pogosto premišljujem, da bi šla delat kam drugam.

Tudi medsebojni odnosi v naši službi so slabi.

Delavci v naši službi smo tudi prostorsko utesnjeni. Še vedno delamo v prostorih nad bivšo pošto Titovo Velenje, o katerih pa vemo, da so bili prodani.

Čas bi že bil, da se ljudje, ki so odgovorni za urejenost naših prostorskih razmer, dogovorijo, kje bomo delali."

Mojci res nimamo kaj zavidati. Nič čudnega ni, da je ogorčena. Na sre-

čo pa je po naravi takšna, da težave premaga z vztrajnim delom in s smehom.

Vse delo, ki ga mora opraviti, opravi natančno. Nihče ji glede dela ne more kaj očitati. Veliko se jih celo naslanja na njene rame, zanaša na njeno sposobnost, znanje, pridnost.

Mojca se je rodila leta 1949 v Črni na Koroškem.

Čeprav se je že pred devetnajstimi leti preselila v Velenje, svojega koroškega narečja nikoli ne zataji. "Ljubim Koroško," mi je rekla, "in še vedno se mi toži po njej."

Dolga leta je s svojo štiričlansko družino živela v družbenem najemnem stanovanju, velikem le 48 kvadratnih metrov, ker zanje ni bilo večjega stanovanja. Zanje ne - za mnoge, ki so se v naših skupnih službah zaposlili veliko kasneje kot Mojca, pa se je kar hitro našlo.

Mojca je nekaj časa še pisarila prošnje za dodelitev večjega stanovanja, potem pa sta se z možem odločila za izgradnjo hiše v Vinski gori. Lansko poletje so se Pungartnikovi vanjo že tudi preselili.

Za sklep najinega pogovora je Mojca dejala še tole:

"Kljub vsemu sem z življenjem zadovoljna. Želim si le, da bi mi kdaj v življenju šlo tako dobro kot tistim, ki bi mi pri delu naj bili vodje, predstojniki. Pa ne verjamem, da bom to doživela! Že zato ne, ker sem ženska, ženske pa smo v naši družbi premalo cenjene."

Nekaj aforizmov Marjana Lipičnika

Zavrti se okoli svoje osi in izmeri pot od tu do tja.

Kadar molčiš, glej, da ne bo to preveč zgovorno!

Samoupravna praksa je le kompromis med birokracijo in delavskim odločanjem, pa zaradi tega samo izguljena fraza.

Zastonj delam za takšno plačo.

Ljudstvu, ki ima Alaha in Boga, ki neguje marksizem in demokracijo, manjka predvsem prave vere.

Vedno smo tako moderni; kakšna sreča, da ne vidimo v prihodnost, ko bomo vedeli za našo sedanjo zaostalost.

Včasih pa res ne najdeš človeka med ljudmi.

Tople nogavice so vir zdravja, ampak to ni politična misel.

Šele za devetimi gorami, za devetimi vodami, čez sedem morij in pragozdov živi pošteni narod, ljudstvo brez podkupovanja in laži, delovno in pridno.

14. srečanje racionalizatorjev iz našega kombinata - Nadaljevanje iz Informatorja 3/87!

REZULTATI INOVACIJSKE DEJAVNOSTI V LETU 1986

OZD	REK	Število zaposlenih delavcev konec leta 1986	Število inovacijskih predlogov registriranih	Število uresničenih predlogov	Število uresničenih inovacijskih predlogov na 100 delavcev	Število nagrajenih inovacij	Znesek izplačanih nagrad za inovacije - din	Čisti dohodek od uporabe inovacij - din	Število dobljenih priznanj in nagrad za inovacije		
									REK	občinskih	RAST YU
RLV		5 523	68	53	1,0	44	5 275 487	231 498 333	56	1	1
TE Šoštanj		731	9	9	1,2	9	2 573 947	235 183 050	11		
ESO		754	13	11	1,5	11	110 000	3 600 000	13	1	1
Sipak		219	11	9	4,1	9	223 299	x			1
APS		184	-	-	-	-	-	-			
Tiskarna		76	3	3	3,9	1	29 512	600 000			
SKUPAJ '86		7 487	104	85	1,1	74	8 212 245	470 881 383	80	2	3
SKUPAJ '85		7 235	60	50	0,7		4 139 000	338 151 000			

Vidimo, da letina ni bila slaba

Ni pa bila tudi kdove kako dobra. Posebno če jo ocenjujemo po ugotovljenem čistem dohodku od uporabe inovacij. Kajti pri nas se je ta kazalec inovacijske uspešnosti ustavil med 470 in 471 milijoni dinarjev, medtem ko se je v inovacijsko, ustvarjalno razvitejših organizacijah združenega dela, ki jih po številu delavcev lahko primerjamo z našim kombinatom, zavrtel veliko dlje. V Tamu v Mariboru, na primer, do 3 milijard, v železarni Ravne na Koroškem do 2 milijard in velenjskem delu Gorenja še čez - pri 2 1/4 milijarde dinarjev. V parah, starih dinarjih, so to stotine milijard...

Seveda naših 470-471 milijonov dinarjev ni ves čisti dohodek od uporabe inovacij; naši racionalizatorji in poklicno vpleteni delavci v dela pri inovacijah v kombinatu pravijo, da je vsega gotovo najmanj milijardo dinarjev.

Ta ocena pa je hkrati že tudi kritika... kritika našega poslovnega sistema... nje gove urejenosti, vodenja... urejenosti ugotavljanja in vrednotenja dela nas vseh v kombinatu. Saj je menda ja nesporno, da morajo biti rezultati prizadevanja za pametno, razumno, strokovno, gospodarno, znajdljivo delo na čelu vseh osnov in meril ugotavljanja in vrednotenja dela slehernega delavca?

Tisti "x" v gornji preglednici opominja, da v Sipaku to le utegne biti sporno. Saj pomeni, da je v njem kljub največjemu številu uresničenih inovacijskih predlogov na 100 delavcev v primerjavi s tem kazalcem inovacijske dejavnosti v drugih zajetih OZD REK v preglednici čisti dohodek od uporabe inovacij neznanka. Torej, da ga niti ne ugotavljajo - ali da ga morada za lani še niso ugotovili, ker svoj čas so ga ugotavljali!

Vendar glede na to, kar smo razbrali iz pogovora s predsednikom komisije za inovacije v Sipaku med dopolnjevanjem podatkov za ta članek, bo prej kot ta pomislek držala ugotovitev, da ga ne ugotavljajo, odkar imajo sedanji pravilnik o

inovacijah... Pravilnik, ki preširokemu krogu delavcev Sipaka, če že ne domala vsem, šteje inovacijsko delo med redne delovne obveznosti!

Ni kaj - revolucionaren je tak pravilnik o inovacijah. Seveda le, če je delovni kolektiv, za katerega velja, ves ali domala ves revolucionaren, kajti sicer se marsikdo v njem lahko hahlja za hrbti delavcev, ki res ustvarjajo inovacije!

Gotovo pa lahko tako razmišljamo še bolj upravičeno za OZD REK, ki se v gornjo preglednico sploh "niso vpisale" - ali tako kot APS... Se pravi, za vse delovne skupnosti REK; razen mogoče za Zavarovanje, ker marsikomu v kombinatu nikakor ne bi bilo po volji, da bi naši varnostniki varovali vso nepremično in premično družbeno last v kombinatu kot kakšni detektiv!

V celem elektrogospodarstvu in premogovništvu Slovenije pa je naš kombinat po inovacijski dejavnosti vendarle nadpovprečen

To je pokazala analiza izvedene raziskave, anketiranja, velja pa seveda samo v primerjavi z OZD slovenskega elektrogospodarstva in premogovništva, ki se v raziskavi niso naredile gluhe in neme - bodisi zato, ker jih je bilo sram zaradi stanja inovacijske dejavnosti v "njihovi hiši", ali pa zato, ker se jim je mogoče zdelo za malo, da jih kdo povprašuje o nečem, kar je pri njih - po njihovem mnenju - idealno. Lahko pa je bil vzrok ignoriranja raziskave v kateri OZD še kakšen drug.

Kakršenkoli je že bil, a s to raziskavo smo vendarle prišli do tehle podatkov o stanju inovacijske dejavnosti v organizacijah združenega dela EGP Slovenije:

28 % OZD (ki niso ignorirale raziskave - in na te OZD EGP se nanašajo vsi tile podatki!) nima urejenih samoupravnih aktov o inovacijski dejavnosti, komisijsko za to dejavnost pa imajo v 93 % OZD.

77 % OZD nima ne posebne strokovne službe ne poklicnega delavca za inovacijsko dejavnost.

Samo 14 % OZD je obravnavalo problematiko inovacijske dejavnosti v samoupravnih organih in le nekaj več v organih družbenopolitičnih organizacij.

V celotnem EGP Slovenije, v katerem je zaposlenih okrog 20 tisoč delavcev, je bilo predlani realiziranih le okrog 70 inovacij ali 0,35 inovacije na 100 zaposlenih delavcev (v našem kombinatu 0,70 inovacije - v inovacijsko, ustvarjalno razvitih delovnih okoljih pa kar okrog 40 inovacij na 100 zaposlenih delavcev).

V celotnem EGP Slovenije je ugotovljeni čisti dohodek od uporabe inovacij predlani znašal le okrog 413 milijonov dinarjev (in od tega ga je čez 80 % bilo ugotovljenega v našem kombinatu).

Večina OZD ne načrtuje inovacijske dejavnosti (tudi v našem kombinatu ne) in potrebnih sredstev zanjo.

Postopki v zvezi z inovacijskimi predlogi do njihovega uvažanja v redno delo in proizvodnjo se v OZD EGP Slovenije vlečejo povprečno 6 mesecev (v OZD našega kombinata RLV, TE Šoštanj in ESO bojša povprečno do 3 mesece).

Samo v 37 % OZD je inovacijska dejavnost zajeta v razvojnih načrtih.

Samo v 5 % OZD je nosilec politike inovacijske dejavnosti delavski svet.

Samo v 10 % OZD so vodstveni delavci (verjetno vključno s poslovodnimi delavci) dejavni v spodbujanju inovacijskega dela pri delavcih).

Nagrajevanje inovacijskega dela je v OZD EGP Slovenije na splošno še neurejeno in preskromno (v letu 1985 so izplačane nagrade inovatorjem in racionalizatorjem znašale samo okrog 1,7 % ugotovljenega čistega dohodka od uporabe inovacij - v našem kombinatu še manj, le okrog 1,2 %, povprečno v Jugoslaviji pa okrog 3 %, ker so v nadpovprečnih OZD z vidika razvitosti inovacijske de-

javnosti znašale 15-20 %).

Kaj storiti za nadaljnji razvoj inovacijske dejavnosti in ustvarjalnega dela sploh v OZD našega kombinata?

Vse OZD REK, posebno pa delovne organizacije, bi morale svoje samoupravne akte uskladiti z najnovejšo zakonodajo, ki se tiče problematike inovacijske dejavnosti v širšem smislu - torej ustvarjalnosti.

Izčrpen vpogled v to zakonodajo lahko dobijo v Gospodarskem vestniku SR Slovenije 50/85 - z dne 11. 10. 1985, predvsem pa bi s to zakonodajo morale uskladiti:

- akte o ugotavljanju in razporejanju celotnega prihodka in dohodka,
- akte o planiranju,
- akte o knjigovodstvu,
- pravilnike o inovacijski dejavnosti.

Pravilnike o inovacijski dejavnosti bi pri tem naj uskladile enotno in vsaj s tehle vidikov:

- 1) z vidika vrednotenja ustvarjalnosti,
- 2) z vidika nalog organov (organov družbenopolitičnih organizacij, samoupravnih organov, poslovnih organov) in strokovnih služb za spodbujanje ustvarjalnosti in pri delavcih in uporabi njenih dosežkov v rednem delu in proizvodnji,
- 3) z vidika postopkov od evidentiranja do uvažanja rezultatov ustvarjalnega dela v redno delo in proizvodnjo,
- 4) z vidika pravne zaščite rezultatov ustvarjalnosti.

Za vrednotenje ustvarjalnosti, inovacij in določanje nagrad za ustvarjalnost, inovacije mora biti osnova in vir sredstev doseženi dohodek z uporabo rezultatov ustvarjalnega dela oziroma inovacij in le izjemoma - kadar vpliva kakšnega rezultata ustvarjalnosti oziroma inovacije na dohodek OZD nikakor ni mogoče ugotoviti in izračunati - je materialno vrednotenje možno izvesti v breme dohodka OZD ali materialnih stroškov njenega poslovanja (kdaj to pride v poštev, določa 64. člen "zakona o ugotavljanju in razporejanju prihodka").

Doseženi dohodek z uporabo rezultatov ustvarjalnega dela oziroma inovacij mora biti tudi osnova in vir sredstev za vsa vlaganja v razvoj in za vzdrževanje celotnega sistema inovacijske dejavnosti v OZD, zato pa je po novi zakonodaji treba poslovanje inovacijske dejavnosti voditi posebej (tako, kot je predpisano v Uradnih listih SFRJ 56/84 in 39/85).

Nadaljnji razvoj inovacijske dejavnosti in sploh ustvarjalnosti pri delu terja tudi razmejevanje delovnih obveznosti delavcev, ki ne zahtevajo posebne ustvarjal-

nosti, od delovnih obveznosti, ki zahtevajo ustvarjalno, inovacijsko delo, ter uvedbo posebnega nagrajevanja takega dela.

Nagrada za inovacijo pa naj bi znašala do 20 % ugotovljenega čistega dohodka od uporabe inovacije; torej naj bi bila glede na dosedanje povprečje v kombinatu bistveno večja.

Naloge organov in strokovnih služb za spodbujanje ustvarjalnosti pri delavcih in uporabi njenih dosežkov v rednem delu in proizvodnji bi morale biti določene po vsebini, stopnji odgovornosti in rokih za izvedbo; vsebinsko naj bi, denimo, bile razdeljene na družbenopolitične, samoupravne, tehnološke, tehnične, ekonomske in mogoče še tržne.

Vse večje delovne organizacije v kombinatu bi morale imeti strokovno službo za ustvarjalnost, inovacijsko dejavnost delavcev; sedaj jo imata le RLV in TE Šoštanj, kolikor menimo, da je vprašanje strokovne službe za to dejavnost v TE Šoštanj rešeno, ker storitve, ki bi jih opravljala taka služba, izvaja TOZD Inženiring.

Manjše delovne organizacije v kombinatu naj bi namesto službe imele poklicnega delavca za ustvarjalnost oziroma inovacijsko dejavnost delavcev.

Delovne organizacije v kombinatu bi nadalje morale imeti program za spodbujanje delavcev za ustvarjalnost oziroma inovacijsko delo, ki naj bi ne na splošno, temveč stvarno določal:

- sistem seznanjanja delavcev s pomenom in možnostmi ustvarjalnega, inovacijskega dela,
- postopke prijavljanja, obravnav in vrednotenja ustvarjalnih, inovacijskih dosežkov,
- delovni načrt organov in strokovnih služb, zavezanih za spodbujanje ustvarjalnosti oziroma inovacijskega dela delavcev,
- finančni načrt za inovacijsko dejavnost,
- načrt usposabljanja vseh delavcev,

neglede na stopnjo njihove strokovne izobrazbe in delo, ki ga opravljajo, za ustvarjalno oziroma inovacijsko delo.

Seznanjanje delavcev s pomenom inovacijskega dela mora biti vsebinsko stvarno. V njem morajo biti delavci obveščeni o potrebnih inovacijah, predlaganih inovacijah in splošnih možnostih za ustvarjalnost pri delu v njihovem ožjem in širšem delovnem okolju, in to na ta način, da se bodo lahko vključevali v ustvarjalni proces oziroma ustvarjanje inovacij ali vsaj lahko spremljali ta proces in tako spoznali, kakšne učinke lahko pričakujejo od posameznih inovacijskih predlogov oziroma ustvarjalnega dela posameznikov pri vsakdanjem praktičnem delu in poslovanju.

Vsaj o potrebah po večjih inovacijah, predlogih takih inovacij in splošnem ustvarjalnem delu posameznikov, ki znatno lahko spremenijo praktično delo in poslovanje v delovni organizaciji, je treba vpletati tak sistem obveščanja delavcev. Kajti na ta način bo pri delavcih tudi manj razlogov za bojazen pred novostmi in spremembami oziroma za različna sumničanja, ki izvirajo iz te bojazni.

Seveda pa je treba delavcem zagotoviti tudi organizacijske in materialne možnosti za vključevanje v ustvarjalni proces oziroma ustvarjanje inovacij - potrebne stroje, orodje, material, mogoče tudi delavniške prostore in še kaj; po potrebi tudi strokovno pomoč izven delovne organizacije, strokovno literaturo, možnost za udeležbo na posebnih ekskurzijah in seminarjih.

Spričo vsega tega pa je nujno, da program za spodbujanje delavcev za ustvarjalnost oziroma inovacijsko delo vsebuje tudi podroben finančni načrt za inovacijsko dejavnost - tak, da bo zajel vse potrebne postavke stroškov: od stroškov za nagrajevanje predlagateljev inovacij in stroškov za delovanje strokovne službe ali poklicnega delavca za spodbu-

Inovacijski štab RLV na srečanju: Vida ŽIROVNIK, Marko LUŽAR in Bogdan PEŠAK

MATI

Ljubim otroke,
svoje otroke,
kupe otrok,
ki so
in ki še bodo -
rojevam
kljub mukam,
razdajam se
za vas -
sebe,
svoje otroke,
ljubim otroke.

Milena GROBELNIK

NAROČJE LJUBEZNI

Moški ne more doumeti trpljenja ženske, materine nežne duše; ne, on ne bo nikdar dojel, kaj občuti njeno srce, ko boli otroka glava, kadar kašlja in se vname v vročici. Ne bi strpel, prej pobegne.

Moški je ženska in mati je pravi mož.

Koliko nežne poezije je v radostnem nasmehu, v materinski skrbi mlade Laponke, ko v beli idili greje krehko telesce deteta, v žuljavih rokah štajerske kmetice, ko odreže kos kruha in ga pomaže s strdjo.

Posvečena je njena pesem, ko jo gode otroku, in najlepša od začetka pomnjenja, prvih korakov, ko jih skupaj izpeljeta, do naglušnosti sivoruse brade, ko starost več ne ve, ali je res tisti glas izza tančice zavesti. Kdor je poslušal jo enkrat, bo pel njeno pesem, pa najsi je poslej ropar ali vojak, iz njene vere ter njenih poukov se drži svet skupaj že skorajda počen, omahnen.

Vse, kar je dobrega, kar je otrok v tem starem kolovratu nesreče, v vrtincu besnenja in "kdo bo koga", je materino. Mati je kakor bela Šiva nad Dekanom in Azijo z milijardami otrok, čez svetovne pomorije, k njej se je zjokal užaljeni Napoleon.

Pa še boginje so stare in onemogle pred njeno čudno močjo. Še noben bog se ni pustil toliko žrtvovati, brž je hudobno udaril po prstih nazaj; ona pa se pusti zasmehovati, svojo grenko žalost stisne vase pred otroško ihto in raje potrpi, kot da bi dovolila trpeti svojemu ljubljencu.

Njene oči so rosne, ko rodi in prvič objame še vsa razpokanih ustnic svoj cvet; cvet, katerega drevesa sence ne bo nikdar užila dovolj.

Ko odnese seme v svet in se osuje cvet po regratni poljani, v prazni čaši ostane hrepenenje. Noben obisk več ne poteši te silne želje, ko jo prevzame enkrat za zmeraj, njeno naročje se izprazni, a ohladi nikoli.

Za vedno bo ženska skrila v sebi vzdihljaj; trenutek, da kar je bilo njeno, rojstvo, nikdar ne pozabi. Kot je včeraj veter odnesel puhasti sen, danes ga spet rojeva, zopet čuti bolečine in jok novorojenca.

Zasmili se ji, spet se zamisli, samo da bo ostal, pa shodil, se učil, dobro delal ljudem, da ne bi umrl, kakor da sploh ne bi živela prej in ne poslej. Njeno življenje.

Misterij žena, in Nežka s starega trga je spet sama!

Koliko je trpela z njim. Ves čas je bil izgubljen in nesrečen, samotar, stran od drugih otrok. Lepo ga je učila, dvakrat več skrbi mu je poklonila kot drugim in ga pestovala ves dan in še, ko je on že sladko sanjal.

Zanj je došla iz svojih trdih, dlnarskih prs, z njive stekla, kadar je zaječal v spanju; noči so bile vse prekratke, tolikanj je vstajala zaradi njega. Zanj je jedla pol manj in mu, da ne bi preveč sitnaril pred tujimi ljudmi, lomila s kmečke mize svoj krajec, ko ji je plesal okoli nog.

Z moškim kolesom je hodila na vas v dnino in jemala Mateja vedno s seboj. Na okvir kolesa je pritrdila mali otroški sedež tako, da je imela sina med vožnjo vselej pred sabo. In lahko je pazila nanj, ko je tiščala kolo v klanec proti Razgorju.

Skoraj vsak popoldan, največkrat spomladi in na jesen, ko se letina pospravlja, je prihajala h Karlinu, in radi so jo imeli, ker je bila dobra delavka in pridna za pomoč na veliki kmetiji.

Delala in znala je vse; grabila je listje in spravljala suhljad iz gozda, na travniku ob vsaki košnji z grabljami v rokah, in kadar se je kosilo za sproti sveže, pa domači niso utegnili.

Na polju od rane pomladi, celo soparno poletje. Jeseni; v vinogradu je bila zraven za "praho in rezanje rož", za privezovanje in naposled oktobra še pri trgatvi.

Prišla je, kadar je bilo potrebno več dlnaric ali pa je pomagala sama.

Krompir in fižol, stelja in listje, seno, prenekatero sladko dišeče jabolko in opojni grozd so gladili njene neutrudne roke.

Do Karlina na Vrheh je bilo iz mesta dobre pol ure, in dokler ni šel Matej prvič v šolo, se ji je zdelo, da bo še najbolj na varnem, če ga popelje s sabo na vas. Igral se je ob vinogradu, na koncu ogora njive, in če je le malce zastokal, je bila brž pri njem.

Potem ga je prvič gnala v šolo; držal se je vso pot, do učilnice in nazaj. Prestrašen ni čmrknil niti besedice in še pogledal ni okoli svojih novih tovarišev.

Tako privikrat, pa tudi poslej. V šolo ni šel rad in seveda mu tudi učenje ni dišalo. Iz prve odrevenelosti so ga prebudile šele popularne igrice. Vanje se je poglobil s strastjo in v njih zapravlil ves čas med odmori, pred in po koncu pouka.

Pritegnilo ga je igranje s kovanci in s svetlečimi nikicami, - ta le navidezna sreča -, kot pijati kvartopirci so se prerekali za sličice športnikov in drugih zvezd.

Tako je zorel. Tiste čase ji je večkrat izginil denar in nikoli si ni priznala, da bi lahko to on storil.

Brez neke prave življenjske volje je rasel ob njej, suh in potegnen, ter se tako tudi vsega naučil. Že je popival, se vpisal v prvo in drugo poklicno šolo, se vozil z avtobusom, da bi postal mehanik. Učil se je za strugarja in elektrikarja, pogledat je šel mizarski uk, pa mu nikjer ni bilo obstanka.

Našel si je družbo vedno pijanih in kuštravih mladoletnikov in se klatil z njimi. Včasih ga ni bilo cel teden od nikoder, drugič je spet prišel napol pri zavesti, sam ali v tolpi, vpil in razgrajal.

Nekoč se je primajal domov tak, da ga je komaj prepoznala. Zasmrdel ji je v nos že, ko ga je od vhodnih vrat potegnila v predvežje. Popraskan in obtolčen, ves krvav je mrmral nerazločno in nenadoma začel vpiti: "Alabama! Alabama, vse je eno sranje, mi smo... Alabama!" - in omahnil v svojo sobo.

Pobrala je odvrženo vetrovko in stopila za njim.

Stal je zadaj za omaro, brez hlač, in obe roki držal med nogami. Noro se je smejal in se sklonjen ves pomočil skozi prste sklenjenih rok. Potlej je še bruhal, ponečedil po postelji in po tleh. Izmučen se je vrغل na obraz v posteljo in zasmrčal kakor ubit.

Slekla mu je srajco in majico, ga celega obrisala in v sveže preoblekla. Šla je po vodo in pomila za njim velike smrdede madeže. Ko mu je namakala zanemarjene cunje, se je drl, najbrž v spanju: "Vse

bom poklal, ... to je en drek! Ubijem ga, prasca! Vse...!" - in še naprej razburjeno v mori tolkel okoli sebe.

"Le koga? Kdo, kdo mu je kaj storil?"

Večkrat se ga je nalezel, da je potem mislila iti po zdravnika, tako je delalo z njim. Zase nikoli ni šla.

Kadar je bil trezen, jo je zmerjal s "staro", jo suval in porival od sebe, kot da je njegova dekla.

Sama je tedaj hodila v Razgorje, na Vrhe. Karlinovi so vedeli za njene težave in večkrat so jo videli, ko si je utrnila solze inglobokov sebi ihtela svoje temne slutnje.

Toliko je tuhtala v sebi in se nemočna gnala v bolesi, da je povsem utihnila za druge ljudi. Venomer si je šepetala zase, kako mu bo povedala in ga spreobrnila. Pripravila si je dolge pridige gorkih besed, ostrih ukorov, a ga je že pri sebi tudi opravičevala, in ko se je pripeljala domov, je bila že povsem zvetrena.

Ponavadi jo je pričakal prazen dom.

Malči se je izučila za šiviljo in odšla živeti k fantu. Prihajala je v nedeljah, za konce tednov, z otrokoma in njunim očetom, se usedla za kuhinjsko mizo ter igrala podobno srečne družinice. Saj ni nikoli prišla k njej na obisk. Kje pa, komaj so jo opazili! Vselej se ji je zdelo, da pride pač domov, v kuhinjo, zaradi domačega pohištva, in da pogleduje le tja na star štedilnik, kjer se je naučila prve kuhe.

Proti večeru so odšli, in hčerka je pustila za sabo praznino, ki jo je pekoče težila dolge samotne večere.

Z Amalijo ni bilo nikoli težav. Ni bila pridna v šoli, pa vendarle si je našla poklic. Doma ji je vedno kaj postorila, kadar sama kaj ni zmogla zaradi obilice dela na kmetih.

Ne z njo ne z Viktorjem se ni toliko jezila.

Vik, njen najstarejši, se je poročil že pred leti in se oddaljil od nje, kakor da njemu ne bi nikdar brisala riti in nikoli ničesar kupila. Odšel je v mesto, v Zagreb, in se oženil s Hrvatico, ki ji nikoli ni rekla mati; nasploh ji je bila njena govorica neznana in tuja, malokatero besedo iz njenih ust je razumela.

Viktor že celo leto ni bil doma. Lani je spregovoril z njo le bore malo besed in te kot tujec; kakor resnobi ljudje na pošti in na občini. Takrat ji je prinesel daril kakor neki dami v vele mestu. Same take neuporabne krpe; še sedaj ji ležijo na spodnji polici omare - tam pod perilom.

Poklonila jih bo Barbi, prijateljici, h kateri stopi v mrzlih deževnih dneh večkrat na čaj.

Stara Barbara je babica, kot se spodobi; celi čredi vnukov, in vsi jo imajo radi. Prav tako, kakor bi si sama najbolj želela. Stanuje v novem delu mesta, a v starih, še nepodrtih rudarskih poslopjih.

Spoznali sta se že pred desetletji in včasih sta skupaj hodili v Razgorje in nazaj v mesto. Preklepetali sta vso dolgo pot v temnih jesenskih večerih, da bi se obranili pred strahom, ki rad popada ženske na samotnih poteh in tam gori, na klancu ob gozdu.

Prijateljeli sta na Vrheh, pri delu, dokler niso Barbe izdale noge za težko delo in se ni umaknila.

Ženske na vasi so jo močno pogrešale. Samo ona je znala pripovedovati stare zgodbe in šale, ki so jih nosili njeni otroci iz veselih študentovskih norčij. Barbara je zvečer, ko so prebirale fižol ali ličkali, prva zapela in znala potolažiti kakšno nesrečno dekle ali mamico, ki se ji je hudo namerilo.

Seveda je zategadelj sedaj hodila k nje. Včasih ji je zaupala nov zaplet s sinom, ali pa tudi ne, saj je Barba nalašč ni hotela poslušati in ji z njeno samolozpovedjo večati gorje. Naredila se je gluho in se ji šemasto izmislila kakšno svojo mladostno potegavščino.

Neži se je nasmehnilo, in razvedril se ji je obraz za teh nekaj ukradenih uric. Te obiske je skrivala pred Matejem kot nekaj najsvetejšega, in vendar ga največkrat sploh ni bilo doma, ko se je prihotapila zvečer.

Sin je vse bolj pohajkoval in se zapijal naokoli. Pijača ga je zdelala, da ga je bila sama gola kost in koža; tako suh in medel je bil, da ni bil za nobeno rabo. Izgubil je delo in jo skubil ves mesec in naposled tudi ogulil do zadnjega.

Vedno sta željno čakala pokojnine; Neža, da hitro nakupi zalogo najpomembnejših živil za ves mesec, Matej pa, da jo zasači, ko šteje denar, in da ji ga ob priložnosti spuli. Celotno mesto in v starem trgu so ju poznali. Njega so metali že iz vseh lokalov. Kot bi plaval, je mršav in dolgolas taval po ulicah; s prstom so kazali nanj, ga zmerjali in dajali v opomin svojim otrokom.

Nežka se jim je ponavadi smilila, nekateri pa so ji kazali osle, češ kakšna reva je, da ne zna napraviti reda v hiši.

Matej je pozno vstajal, ves dopoldan navijal neko nemogočo, niti ne moderno glasbo, in vedno odšel pozno popoldan od hiše.

Zadnjič jih je pripeljal, izpitih narkomanov in pijancev. Skakali so po stanovanju in tulili kot divje zveri. Govorili so neke tuje besede,

pa kakor jih je spoznala, niti ni verjela, da bi lahko to bila res kakšna govorica: ne, pačili so se, kot so v omotici razumeli tuje pesmi.

Matej se je zadril nad njo, da se ga je hudo prestrašila. Za vse je morala skuhati in jim streči kakor gospodi, in ko se je zmrdovala, jo je tako stisnil za roke, da bi jo skoraj polomil.

Umaknila se je v sobo, ven iz vpitja in kletvic. Pokleknila je poleg postelje, da bi molila, preplašena globoko v duši. Ječala je in prekrižala roke, se zastrmela skozi okno in pozabila na molitev, iz ust ji ni šla beseda. Brez misli je zrla skozi zamegljene obrise okna, nekam v daljavo. Pobelili so se ji brez krvi prsti; tako je sklepala roke, da jo je zbolelo v ramenih in je obnemogla padla s kolen na posteljo. Silno je vzdrgotala, ko je zahlipala in vzdihnala v gorki nesreči.

Moledovala je vse božje, v nikogar več ni upala.

Kolovratili so vso noč, razgrajali tako, da so se prižigale luči na drugi strani ceste in pri sosedih. K sreči so jo pozabili in pustili samo zase pri miru.

Pozno v noč je sedela kraj postelje in jih poslušala; v takem tršču res ne bi mogla zatisniti oči. Dolge ure je skromno čemela in se ni niti zganila, dokler se ni zasvitalo in je naposled stopila v kuhinjo.

Sin se je spravil spat, za mizo pa sta še kinkala kosmata lumpa. V Matejevi odsotnosti se je razhudila, lopnila vsakega čez hrbet in ju poglala ven na cesto.

Skrhana v bedi se je lotila umivanja in pospravljanja, potem je pristavila za kosilo.

"Bržkone bo Matej spal do popoldna," je pomislila in ni ji bilo, da bi ga znova dražila.

Šele ob dveh je vstal. Čemerno se je naslonil na mizo, ko je postavila jed predenj, in mrmral skoraj, kot bi se hotel opravičevati.

Ah, ne, vedela je že, da tako in tako ni več pri pravi in da brblja le nekaj zase. Malce je pobrodil po krožniku in omahljivo že čez uro odšel od doma.

Zvečer se je vse ponovilo, čez teden spet in tako večkrat. Matej je postal tolikanj beden in strt, da se je komaj še plazil. Za denar je že dolgo sploh ni več spraševal; poznal je že vsa njena skrivališča in vzel po potrebi, kar je imela. In tako iz dneva v dan.

Kakšen obup v nemočni Nežki.

Kdove kam bi ju prignalo življenje, da se Matej potem ne bi nekam izgubil. Skoraj cel mesec ni bilo slišati zanj; kot da bi se v zemljo vdrl.

Res je bila navajena njegovih potepanj in navsezadnje ji je dobro delo, če se je lahko oddahnila kak dan v samotni. Tokrat pa ga le predolgo ni bilo, in že je začela povpraševati za njim in skrb se je nelagodno naselila v njej.

Kot bi se čas ustavil, se ji sedaj zazdi, je bilo tiste dni. Čakala ga je nestrpno.

"Le kod hodi, kje leži, da se mu ja ni kaj pripetilo?!" jo je vrtalo in slabo je spala do takrat...

Prve dni maja je bilo, v sredo, ko je okoli desete zjutraj pozvonilo. Planila je ven in se skoraj zaletela v mrkega miličnika srednjih let.

Strmo ga je pogledala, se začudila in že je vedela, da je nekaj narobe.

"Matej, Matej?!" je vzkliknila.

Skozi temno moro je slišala nekaj možakarjevih besed; dovolj, da je razumela.

"Tovarišica Pogorevc... vaš sin, Matej Pogorevc... pobit v pretepu. Našli smo ga ponesrečenega... ležal ob cesti, v jarku..."

Možak je namerno govoril tako brezosebno, a ni mogel skriti, kako težka naloga mu je bila zadana.

Omamljena in brez besed se je spravila; morala je oditi, da ga prepozna.

Potem so ga pripeljali.

Ležal je doma, v svoji sobi. Le malo ljudi se je oglasilo in blagoslovilo njegovo slovo, tudi Viktor je prišel šele drugi dan proti večeru.

Vsi okoli nje so kašljali rumeno žalost, stokali in kričali v joku. Malči se je panično zaletavala proti mrtvaškemu odru, da so jo le stežka vedno znova zadržali.

Neža je strmela po ljudeh in videla skozi njih, kot bi gledala neki star, slab film od daleč, od zelo zelo daleč.

"Kaj me ti ljudje toliko obletavajo, čemu jim vse to hlinjenje? Lažnivi izrazi, maske obrazne!"

In ta? Tega sploh ne poznam!

Malči. Uboga Malči, tako ji je hudo. Glej ga, Viktor, saj se joče, tak možak!" je letelo skozi njo desetine prebliskov.

Zajelo jo je, da ni čutila telesa, zijala je z odprtimi usti, nemo zgrožena.

Barba jo je spoznala, videla je v njeno dušo in se je ni lotila s svojim usmiljenjem. Stopila je mimo nje in jo samo pogledala v oči... Spreletelo jo je, da se bo Nežka neskončno obtoževala za sinovo smrt.

Občutila je njeno neozdravljivo bolečino.

Minil je stok in jok okoli Pogorevčeve hiše, Viktor je še počakal dober teden pri materi, potem pa je ostala sama.

V Nežo je šele sedaj počasi preniknilo, kaj se je zgodilo. Šele zdaj se je v njej prebudil pragnostni občutek rojstva; občutek, ki ga je ves čas nosila, skrivala v sebi.

Nekje v prsih, pod trebuhom, je čutila neskončno lakoto, ki jo je nemogoče potešiti; hrepenenje - vztrajno, globoko in tako močno, kot je obzorje, ki bi ga kdo hotel zajeti v dvoje dlani. Prazna v sebi in brez izraza navzven, senca brez opore drevesa.

Njen otrok, njen sin je umrl; kaj to pomeni, pa ve le ona.

Nihče ne more dojeti, kakšne so postale njene sanje.

Živi iz prejšnjih dni in se smehlja detetu v visoki travi konec njive.

Materino srce je kakor Štajerska - kakor dolge njive, kamor se Nežka zopet vrača. Iz svojih nederij koplje.

Marjan LIPČNIK

V SANJAH

Ko dotaknil si se mojega telesa,
sem vztrepetala
in nisem se bala,

ljubezen je v meni zahrepenela
in v nočni temi in tišini
sem neznanca si zaželela,

ojoj, kako bi se sladkala
in v brezskrbni sreči zaspala,
a z mano je samo tvoja senca spala,

in ujeta v nikjer ničesar
sem te zaman iskala
in v jezi z nepotešenim telesom zaspala...

Milena GROBELNIK

LJUBEZEN - SREČA

Ničesar ne vidim

in v glavi se mi meša,

ko pojavi se ljubezen - sreča,

kot bister potok,

veselo, nagajivo se smeji

in svetlobo v mojem srcu naredi,

in potem letim

in divje jadram, plavam,

svetlobo sreče, ljubezen odvozljavam.

Milena GROBELNIK

Josip Bačić-Savski

ZA TEBE NAMESTO CVETJA !

Zima je - redke so dišave -

srca molčijo...

Namesto cvetja šopek vrstic

ti pošiljam,

naj ti v dušo zadišijo.

Ko te enkrat molčečo, zamišljeno

zapustijo radosti,

greli te bodo spomini -

ker vse enkrat mine

v tej domovini -

draga Brežimena.

RANJEN JE DUH

Ranjen je duh.

Cvetje je bilo krvavo.

Meglene solze,

ledene misli -

obraz siv.

Ranjen je duh

še vedno živ!

BERI ME!

Beri me iz oči,

iz dneva,

iz naključja;

to sem jaz.

Skleni se z menoj.

Zažgi vezalke
potovanj -
vrži sidro...
Zastavice so na
vetru -
marjetice
in rožmarin.
Tvoja uganka sem.
S teboj živim.
Tvoj cvet.

TI SI MOJ DUH

Cvet je tu,
tebe ni -
le to si ti!
Ljubiti, -
gledati svet,
krhke cvetlice
po vihnih krajih -
s povešenimi pogledi
božati obraze?
Izgoreti v svetu
namigov?
Od razjokane zarje
orošen kamen si sonca želi,
da postane suh.
Namesto tebe moj cvet,
svetu sem želja,
ti si moj duh.

UVELI SVET

V očeh cvet,
v srcu meč.
V mislih žalost,
v grlu beseda.
Samo neki čas,
potem - nič.
Zarja brez praske,
kot olje morje
v tistem zalivu...
Potem bo divjala burja
z ladjami in cvetovi.
Dvigala zavese,
odkrivala obraz
njenih
zamišljenih
pogledov...

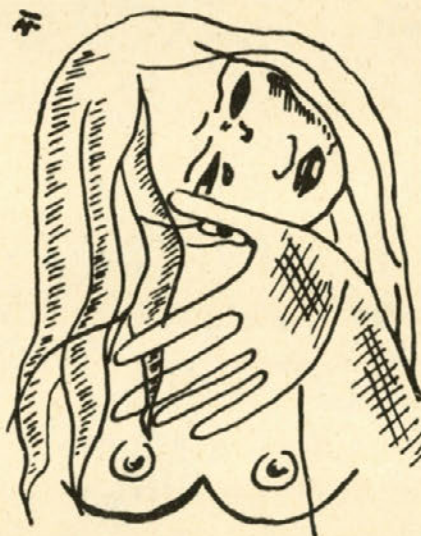
Jože Debeljak

MAMI!

Kje si svoja lica
si umila,
da so bela
kot bezgov cvet?
Le kaj si
čudežnega pila,
da imaš vseh skrivnosti
na ustih sled,
da lasje so tvoji
tako srebrno beli,
da iz oči toliko
dobrote ti žari?

Kako le zmoresš,
da še vedno
bdiš nad mano,
da sem še vedno
prva misel ti?

Kaj za tvojo dobroto
bi ti dal?
S čim bi ti zanj
se oddolžil,
za vse skrbi,
trpljenje tvoje zame
te poplašal?
Kako se kdaj še jaz
žrtvoval bi zate?

Tvoje srce resnično
še vedno bije zame,
zato tudi moje
vedno zate bo.
Kjerkoli v svetu bom,
nikdar te ne bom zatajil,
vračal se bom
tebi v objem.

Takšen bom vedno,
obljubljam ti,
besedo dajem.
Nikoli od mene
žalitve slišala ne boš.
Vse storil bom,
da te osrečim,
sence dvoma vame
v tebi razpršim,
prešernost in vedrino
v srce ti priključim.

RISBE: po ilustracijah Miha
Maleša v I. A. Znamenju ob poti

janje ustvarjalnosti delavcev do stroškov za gospodarsko zaščito iznajdb, stroškov za nabavo potrebne strokovne literature, stroškov za informiranje delavcev v zvezi z inovacijsko dejavnostjo in stroškov za plačilo družbenih dajatev iz inovacijske dejavnosti.

(Po poročilu diplomiranega inženirja strojništva Franca Pečovnika na srečanju - uredništvo!)

V prihodnji številki Rudarja še seznam letošnjih dobitnikov tradicionalnih diplom našega kombinata za inovacijsko dejavnost!

Obvestili Ljubljanske banke - temeljne banke Velenje

ZA PLAČEVANJE REDNIH OBVEZNOSTI LAHKO POOBLASTITE BANKO

Tekoči račun omogoča enostavno in varno poslovanje brez gotovine, ne zahteva pogostih prihodov v banko, poleg tega pa njegovemu imetniku zagotavlja še vrsto posebnih ugodnosti.

Ena izmed ugodnosti je tudi, da lahko za plačevanje rednih obveznosti pooblastite banko.

Za katere obveznosti gre?

Treba je poravnati račun za porabljeno električno energijo, stroške ogrevanja stanovanja, za vodo, naročnino za radio, televizijo, časopise in revije, za komunalne storitve, plačati obrok za nabavljene knjige ali kaj drugega na kredit.

Možno pa je pooblastiti banko tudi za redno mesečno nakazovanje sredstev na vašo hranilno knjižico (na primer za stanovanjsko varčevanje) ali na račun druge osebe.

Vsako gospodinjstvo ima tudi do deset rednih mesečnih obveznosti in vsaka od njih vedno znova terja vašo skrb in odvečne poti. Teh skrbi pa se lahko znebite. Stvar je preprosta! Če želite banko pooblastiti, na primer za plačevanje naročnine za RTV, je treba v banko prinesiti zadnje potrdilo o plačani naročnini, podpisati pooblastilo in stvar je urejena.

O plačilih obveznosti banka obvešča imetnika tekočega računa, tako kot tudi o spremembah na tekočem računu sploh, z izpisom 8., 18. ali 28. v mesecu.

Ob podpisu pooblastila vas bodo v banki seznanili, ob katerem dnevu v mesecu bo posamezna obveznost poravnana.

S prenosom obveznosti na banko boste prihranili čas in denar, saj vam ne bo treba čakati v vrsti pred bančnim okencem in plačati provizijo v znesku 2 % za vsako vplačilo s pošto.

SPREMEMBA GORNJEGA ZNESKA PRI GOTOVINSKIH IZPLAČILIH ČEKOV V ENOTAH LJUBLJANSKE BANKE

Vse imetnike tekočih računov obveščamo, da lahko od 10. 2. 1987 dalje dvigajo pri enotah temeljnih bank v sistemu Ljubljanske banke z enim čekom gotovino v znesku do 50 000 dinarjev.

Letna konferenca aktiva invalidov DO RLV 1987 - Nadaljevanje iz Informatorja 3/87

IZ RAZPRAVE NA KONFERENCI

Invalidi dodatne dneve, ki nam gredo za letni dopust, zgubimo, če imamo letnega dopusta do gornje meje za letni dopust po zakonu, in to ni prav. Zaradi tega smo oškodovani...

Kot invalid bi moral imeti vse pravice - nikjer ne bi smel biti oškodovan.

Za "rdečo soboto" (nadurno delo v RLV v soboto po delovnem načrtu) naj bi imeli invalidi osebni dohodek kot pri svojem delu (pred nastankom invalidnosti) - in izven sistema za odmero denarnega nadomestila, ki nam gre zaradi manj vrednotenega ustreznega drugega dela...

Zdravniki nič ne upoštevajo, da smo invalidi. Nekateri se sploh delajo zelo važne v odnosu do pacientov...

Lani sem bil v bolnici in so mi rekli, da bom plačal participacijo, čeprav imam 80-odstotno telesno okvaro in sem je zato oproščen. In bi jo tudi plačal, če se ne bi uprl...

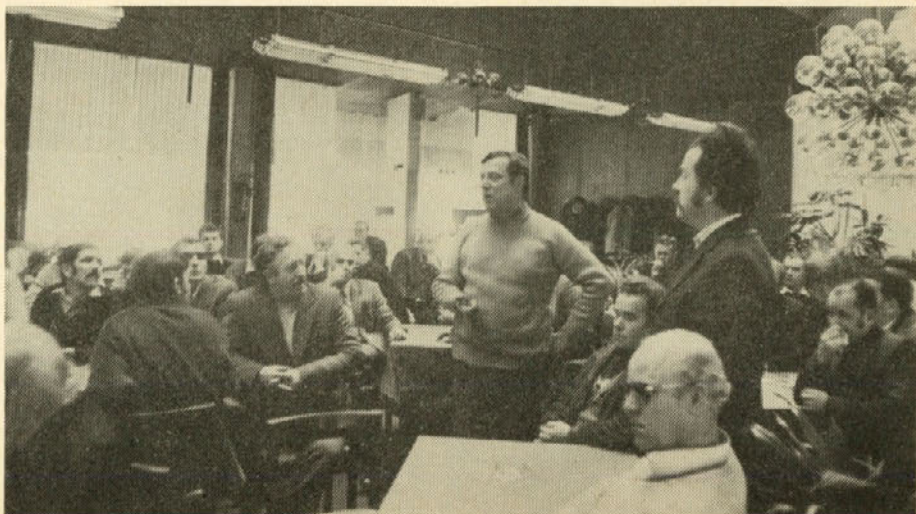
Eno ukinejo, drugo, tretje v korist invalida, mi smo pa tihi...

V Štorah imam prijatelja invalida in povedal mi je, da tamkajšnji invalidi ne plačujejo nikakršne participacije pri zdravstvenem varstvu...

Glede dodatnega letnega dopusta za invalide in participacije pri zdravstvenem varstvu!... Mednarodna konvencija govori o treh tednih, mi pa smo šli v dneve, ure, celo pol ure letnega dopusta. Zato invalidom gre za dneve dopusta. Borba delavstva je bila za dopust oddih!... Kaj pomeni odpravljena oprostitve participacije pri zdravstvenem varstvu za delovne invalide, pa vemo najbolje tisti, ki moramo pogosto hoditi tja... Vendar ne pri tem ne pri dopustu mimo zakona, predpisa ne moremo iti. Bomo pa sprožili akcijo, da bi se zakon, predpisi spremenili - prek delegatov v republiški skupščini je pot za to, ob podpori naših sindikatov za ustrezne spremembe... In še tole o participaciji pri zdravstvenem varstvu: vaši delegati so podprli ukinitve njene oprostitve za delovne invalide II. in III. kategorije, tako so je zdaj oproščeni le invalidi z 80-odstotno telesno okvaro, vojaški invalidi in borci. Da bi spet prišli do oprostitve za delovne invalide, pa je spet potrebna ustrezna akcija...

Naprej v prihodnjih številkah Informatorja!

Uredništvo

ODŠLI SO V POKOJ

Anton RAZGORŠEK, upokojen 21. novembra lani

Rojen je bil 7. junija 1935 v Topolšici.

Po poklicu je visoko kvalificirani čevljar.

Od 15. maja 1961 je neprekinjeno delal v OZD našega kombinata. Zaposlil se je v ESO. Leta 1971 je bil premeščen v Plastiko in zaščitna sredstva (sedaj Sipak) in leta 1980 v temeljno organizacijo RLV

Kopalnico, kjer je do upokojitve vodil čevljarski oddelk v delavnici za izdelavo sredstev za osebno zaščito pri delu.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

Silva BERLOT, upokojena 22. novembra lani

Rodila se je 7. decembra 1946 v Mariboru. Mati enega otroka: leta 1975 rojenega Marka.

Od 10. decembra 1973 je neprekinjeno delala v našem kombinatu. Zaposlila se je pri administrativnih delih v skupnih službah RLV, v letih 1974 do 1978 nato administrativna dela opravljala tudi v skupnih službah kombinata, po tem razdobju pa

zopet v skupnih službah RLV.

Karla PLETERŠEK, upokojena 22. decembra lani

Rodila se je 7. avgusta 1933 v Vrhniku.

Od 2. marca 1981 je neprekinjeno delala v delovni skupnosti našega kombinata Družbeni standard. Po poklicu je kvalificirana trgovka, v tej naši delovni skupnosti pa je opravljala delo materialnega knjigovodnje in nazadnje likvidatorja in statistika.

Ana VODLAN, upokojena 28. decembra lani

Rodila se je 3. julija 1933 v Lazah pri Velenju. Mati dveh otrok: leta 1956 rojenega Gojka in leta 1958 rojenega Karla.

Od 16. julija 1976 je delala neprekinjeno v OZD našega kombinata, z večletno prekinitvijo (od leta 1953) pa že od leta 1948.

Leta 1976 se je zaposlila kot kvalificirana natakari-
ca v Družbenem standardu, kjer je delala do upokojitve.

Sodelovala je tudi na eni od udarniških delovnih akcij širšega pomena.

Franc BANOVSČEK, upokojen 4. januarja letos

Rodil se je 22. maja 1938 v Brdcah pri Dobrni. Poročen z Veroniko, rojeno Medved.

Od 4. aprila 1964 je delal neprekinjeno v RLV, z dvema prekinitvama pa že od leta 1958.

Leta 1964 se je zaposlil kot nekvalificirani kopač na odkopih v jami Preloge, leta 1978 pa je bil premeščen k vzdrževanju samoreševalnih aparatov in

to delo opravljal do upokojitve.

Leta 1965 je opravil izpit za polkvalificiranega kopača in leta 1971 še za kvalificiranega kopača.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

Viktor BREZNIK, upokojen 8. januarja letos

Rodil se je 24. marca 1936 v Bukovi vasi pri Dravogradu. Poročen s Faniko, rojeno Flogie.

Od 3. novembra 1965 je neprekinjeno delal v RLV. Zaposlil se je kot kvalificirani zidar v rudniškem zunanjem obratu. Februarja 1966 je bil premeščen v Jamo vzhod, maja 1966 v Jamo zahod, leta 1967 nazaj v rudniški zunanji obrat in leta 1978 v TOZD

Gradbena dejavnost, kjer je delal do upokojitve.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji in reda dela s srebrnim vencem.

Vesna ŠMERGUT

KULTURA, ŠPORT, REKREACIJA

Pevski zbor Kajuh poje že 67 let!

Lani so pevci velenjskega moškega pevskega zbora Kajuh za javnost nastopili štiriinidesetkrat. Od teh koncertov so jih imeli šest samostojnih.

Sodelovali so na raznih proslavah po krajevnih skupnostih v naši občini, velikokrat pa zapeli tudi delavcem iz naše sestavljene organizacije. Naš kombinat je namreč pokrovitelj tega pevskega zbora.

Zbor je s svojim petjem popestril tudi tovariško srečanje 1. maja na Graški gori, proslavo 8. marca v našem kombinatu, srečanje jubilatov REK, upokojencev REK, proslavo ob dnevu rudarjev.

Kot sleherno leto so Kajuhovci tudi lani sodelovali na reviji pevskih zborov naše občine, po potrebi pa so peli tudi na pogrebih.

Bera njihovih nastopov je torej pestra, pripravljeni pa so nastopiti še večkrat, kot so v preteklih letih; le povabiti jih je treba.

Precej zaslug za zgledno dejavnost zbora Kajuh ima Alojz Potrč, upokojeni delavec našega rudnika in dolga leta predsednik zbora Kajuh - vse do letos, ko je to funkcijo predal Francu Kvartiču, upokojenemu delavcu temeljne organizacije RLV Izobraževanje.

Tudi za letos si je pevski zbor Kajuh zastavil obširen program dejavnosti. Poleg tega, da bo obdržal svoj dosedanja pevski repertoar, se bo naučil še deset novih pesmi.

V zboru Kajuh je zdaj dvaindeset pevcev. Med njimi veliko že starih, radi pa bi medse privabili še več mladih, svežih glasov.

Draga Lipuš

Bosta delavski šport in rekreacija našega kombinata to pomlad spet zacvetela?

Delavci delovne organizacije REK Tiskarne so si pred petimi leti pri delavskem športu in rekreaciji našega kombinata prislužili pokal množičnosti, lani pa na naših delavskih športnih igrah sploh ni bilo tekmovalcev iz te delovne organizacije.

Delavci delovne organizacije ESO, ki so pred leti bili prav v vrhu delavskega športa in rekreacije našega kombinata, so bili lani pri

Pevski zbor Kajuh med nastopom v velenjski knjižnici ob odprtju razstave likovnih del umetnikov iz Vrnjačke Banje in Šaleške doline letos sredi februarja

Veliko jih je bilo poklicanih..., a prišlo jih je na posvet le nekaj več, kot jih vidimo na tejli sliki.

njem podpovprečni. Tudi ta dejavnost delavcev drugih OZD našega kombinata upada...

Kje so vzroki upadanja množičnosti delavskih športnih iger naše sestavljene organizacije in sploh manjšega zanimanja naših delavcev za šport in rekreacijo? Kako vzroke tega odpraviti; kako spet privabiti delavce na športna igrišča, v telovadnice?... Odgovore na ta vprašanja so poskušali najti udeleženci posveta o delavskem športu in rekreaciji našega kombinata v torek, 10. februarja. Na ta posvet so bili povabljeni predsedniki sindikalnih in mladinskih organizacij vseh OZD našega kombinata in člani komisije za šport in rekreacijo pri koordinacijskem odboru osnovnih organizacij ZS v REK.

In kaj je bilo na tem posvetu rečenega, dogovorjenega?

Udeleženci posveta so menili, da si bodo za ponovno oživitve našega delavskega športa in rekreacije morali bolj prizadevati predvsem vsi v komisiji za šport in rekreacijo pri sindikalnem koordinacijskem odboru kot tudi športni referenti OZD v kombinatu, skupaj z njimi pa predsedniki mladinskih in sindikalnih organizacij naših OZD in ponekod še vodje temeljnih organizacij oziroma delovnih skupnosti ali enovitih delovnih organizacij.

Športni referenti v kombinatu pa naj bi bili delavci, ki imajo do športa in rekreacije res veselje - in tudi voljo za privabljanje sodelavcev k športno-rekreativnim dejavnostim.

Rečeno je bilo tudi, da bodo športni referenti, ki sicer veselje do dela v športu in rekreaciji imajo, a nimajo dovolj znanja zanj, lahko letos odšli na desetdnevni tečaj za pridobitev potrebnega znanja; tudi za akcijsko povezovanje in izmenjavo izkušenj med sabo.

"Glavni cilj delavskega športa in rekreacije niso tekmovanja," je bil lo nadalje slišati na posvetu, "temveč dejavnosti, v katerih se delavec po napornem delu lahko prosto razgiblje, sprosti, razvedri in si naveže nova poznanstva, prijateljstva."

Igrišče in telovadnica tudi za delavski šport in rekreacijo je v naši občini na voljo dovolj, treba pa bo za potrebe delavcev dokupiti nekaj športnih rekvizitov in - kot je bilo rečeno že velikokrat na različnih sestankih - končno vendarle urediti tudi kegljišče v našem obratu družbene prehrane.

Komisija za delavski šport in rekreacijo REK je za letošnje pripravila program športno-rekreativskih dejavnosti. Ta program je sicer podoben lanskemu, vendar sta v njem predvideni (za september) tudi dve novi športno-rekreativski panogi - balinanje in tenis, poleg tega pa še skupinski pohod na Lubelo v začetku junija.

Draga Lipuš

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujem delavcem delovne skupnosti skupnih služb RLV za denarno pomoč pri zdravljenju mojega sina Tadeja.

Srečko Korošec

Naše letošnje delavske športne igre

Začelo se je ligaško tekmovanje v odbojki

RAZPORED TEKEM

1. kolo - 4. marca

Priprave	: Jama Preloge	ob 17.30
TE Šoštanj	: Klasirnica	ob 18.00
Sipak	: ESO	ob 18.30
J. mehanizacija	: DSSS RLV in SOZD	ob 19.00

2. kolo - 11. marca

Jama Preloge	: DSSS RLV in SOZD	ob 17.30
ESO	: J. mehanizacija	ob 18.00
Klasirnica	: Sipak	ob 18.30
Priprave	: TE Šoštanj	ob 19.00

3. kolo - 18. marca

TE Šoštanj	: Jama Preloge	ob 17.30
Sipak	: Priprave	ob 18.00
J. mehanizacija	: Klasirnica	ob 18.30
DSSS RLV in SOZD	: ESO	ob 19.00

4. kolo - 25. marca

Jama Preloge	: ESO	ob 17.30
Klasirnica	: DSSS RLV in SOZD	ob 18.00
Priprave	: J. mehanizacija	ob 18.30
TE Šoštanj	: Sipak	ob 19.00

5. kolo - 1. aprila

Sipak	: Jama Preloge	ob 17.30
J. mehanizacija	: TE Šoštanj	ob 18.00
DSSS RLV in SOZD	: Priprave	ob 18.30
ESO	: Klasirnica	ob 19.00

6. kolo - 8. aprila

Jama Preloge	: Klasirnica	ob 17.30
Priprave	: ESO	ob 18.00
TE Šoštanj	: DSSS RLV in SOZD	ob 18.30
Sipak	: J. mehanizacija	ob 19.00

7. kolo - 15. aprila

J. mehanizacija	: Jama Preloge	ob 17.30
DSSS RLV in SOZD	: Sipak	ob 18.00
ESO	: TE Šoštanj	ob 18.30
Klasirnica	: Priprave	ob 19.00

IGRIŠČE: stara telovadnica Centra srednjih šol v Titovem Velenju!

Jože Grubelnik

Naše prvo letošnje tekmovanje - v veleslalomu - je bilo lepo izvedeno

Ena izmed množičnih oblik športne rekreacije so vsekakor sindikalne športne igre - tekmovanja, prvenstva v različnih športnih disciplinah, kakor jih običajno imenujemo, organizirajo pa jih, kot pri nas, komisije za delavski šport in rekreacijo organizacij združenega dela.

Moremo reči, da je v vseh delovnih in temeljnih organizacijah SOZD REK Franc Leskošek-Luka, Titovo Velenje, dokaj veliko zanimanje predvsem za množične športne panoge, kot so plavanje, atletika in smučanje. Seveda pa ni udeležba nič manjša, ko so na sporedu tekmovanja v izrazitih športnih igrah - rokometu, odbojki, nogometu, med rudarji pa je privlačno še vlečenje vrvi.

Zelo lepo, lahko bi rekli že kar spomladansko vreme je v nedeljo dopoldne, 22. februarja, privabilo k veleslalomski progi, urejeni po pravilih FIS (Mednarodne smučarske zveze) v strminah Medvednjaka na Golteh, kar precejšnje število delavk in delavcev iz našega kombinata, da se preizkusijo v obvladovanju smučanja med vratci.

Moški so tekmovali, razvrščeni v starostne razrede do 30 let, od 30 do 40 let, od 40 do 50 let in nad 50 let, ženske pa v okviru starostnih razredov do 30 let in od 30 do 40 let.

Med moškimi zadnjega starostnega razreda je bilo tudi pohvale vre-

dno število naših mladih upokojencev.

Iz tekmovalne liste je bilo razvidno, da si je v predhodnih tekmovanjih, izvedenih po OZD v REK, pridobilo pravico do tekmovanja za prvenstvo v SOZD REK 237 tekmovalcev - od tega 33 tekmovalk.

To tekmovanje bi sicer moralo biti že teden dni prej, pa ga je organizator - velenjski smučarski klub - zaradi slabega vremena in odjuge moral preložiti za teden dni. Ravno najbolj simpatično se to seveda nikomur ni zdelo. Posebno zato ne, ker so dan pred novim datumom tega tekmovanja bile letošnje zimske igre delavcev slovenskega elektrogospodarstva in premogovništva in je naš kombinat moral sestaviti primerne ekipe tudi zanje. Vendar vse se je dobro izteklo. Na Vrheh nad Trbovljami, kjer so letos tekmovali smučarji in smučarke iz elektrogospodarstva in premogovništva Slovenije, celo odlično, saj so naše tekmovalke v ekipni konkurenci dosegle kar prvo in tekmovalci drugo mesto - oboji skupaj pa drugo mesto na lestvici skupnih uvrstitev.

In tudi naše tekmovanje na Golteh bi potek-

Rezultati boljše uvrščenih

Ženske - od 30 do 40 let

1. Jožica ČEPELNIK, TE Šoštanj - 49,16;
2. Zdenka BERLOT, DSSS RLV in SOZD - 49,58;
3. Nada GOROGRANC, DSSS RLV in SOZD - 55,12; 4. Vera DEBENJAK, Gradbena dejavnost - 58,45

Več uvrščenih v tem starostnem razredu ni bilo.

Ženske - do 30 let

1. Renata SOLINA, Gradbena dejavnost - 43,56; 2. Renata ZUPANČIČ, DSSS RLV in SOZD - 57,66

Več uvrščenih v tem starostnem razredu ni bilo.

Moški - nad 50 let

1. Venčeslav TAJNIK, DSSS RLV in SOZD - 36,05; 2. Srečko ŠTEFANČIČ, TE Šoštanj - 38,75; 3. Desimir JAKELJ, Zunanja dejavnost - 41,74; 4. Ivo PETREJ, ESO - 46,17; 5. Franc JAVORNIK, Zračenje - 46,30; 6. Stane FORNEČI, Klasirnica - 46,35; 7. Milan

Na ravlini pred ciljem, preden se je začelo razgluševanje rezultatov in podeljevanje diplom prvo-, drugo- in tretje uvrščenim tekmovalkam in tekmovalcem.

Io v splošno zadovoljstvo, če na njem nekatere ne bi bili domišljivi zaradi uspeha iz prejšnjega dne in če ne bi bila ta dan tudi reševalna vaja v našem rudniku in zato nekaj manj dobrih smučarjev na tekmovanju, kot bi jih bilo sicer.

Res pa je tudi, da smo na našem letošnjem tekmovanju na Golteh pogrešali primerno udeležbo tudi tistih delavcev v našem kombinatu, ki so na lestvici AODN pri vrhu. Kaj niso tudi zanje naše kolektivne športno-rekreacijske prireditve?!

A na splošno smo z organizacijo in izvedbo našega letošnjega prvenstva v veleslalomu lahko zadovoljni. Tudi z urejenostjo avtobusnega prevoza zanj - z avtobusi naše delovne organizacije APS!

Pohvalo si zaslužijo tudi vsi tisti iz TVD Partizana v krajevni skupnosti Škale, ki so za to naše letošnje delavsko tekmovanje organizirali ozvočenje in med tekmovanjem spodbujali tekmovalce za smelo vožnjo proti cilju.

PRODAM električni sušilec za perilo, znamke TOBI (55 W). INFORMACIJE: vsak dan zvečer prek telefona (063) 853 438.

- MENHART, Gradbena dejavnost - 51,03; 8. Rudi SEVŠEK, Kopalnica - 52,40; 9. Vinko PRELOŽNIK, DSSS RLV in SOZD - 53,41

Več uvrščenih v tem starostnem razredu ni bilo.

Moški - od 40 do 50 let

1. Janez DOLANC, TE Šoštanj - 36,39; 2. Lojze BOLE, TE Šoštanj - 37,11; 3. Mirko ČAS, Sipak - 38,80; 4. Herman ARLIČ, Klasirnica - 38,82; 5. Nande KORPNIK, J. mehanizacija - 39,47; 6. Franc BLAŽIČ, J. Preloge - 40,19; 7. Ivan KODRUN, Izobraževanje - 40,30; 8. Rudi ŽEVART, DSSS RLV in SOZD - 40,45; 9. Stojan STANKOVIČ, J. gradnje - 41,72; 10. Anton REPNIK, Sipak - 43,01

Vseh uvrščenih v tem starostnem razredu je bilo 19.

Moški - od 30 do 40 let

1. Dani KUGONIČ, TE Šoštanj - 41,72; 2. Alojz ZUPANC, J. mehanizacija - 41,92; 3. Vlado BERLOT, ESO - 43,67; 4. Grega FORTIN, Klasirnica - 44,40; 5. Drago TAMŠE, J. mehanizacija - 45,05; 6. Branko DREV, Klasirnica - 45,25; 7. Roman DVORJAK, DSSS RLV in SOZD - 45,71; 8. Zdenko JAKOB, Priprave - 45,79; 9. Anton ŽIŽMOND, Izobraževanje -

Nekateri so vozili...

prav spretno in drzno...

in si diplomamo...

res zaslužili!

- 46,04; 10. Drago JAMNIKAR, J. Preloge - 46,98;

Vseh uvrščenih v tem starostnem razredu je bilo 20.

Moški - do 30 let

1. Roman DREV, TE Šoštanj - 42,76; 2. Matej HOFINGER, J. mehanizacija - 42,87; 3. Simon KLANFER, APS - 43,98; 4. Zvone MIKLAVŽINA, ESO - 44,37; 5. Drago ROŠER, Klasirnica - 44,49; 6. Anton ROŠER, Sipak - 44,69; 7. Andrej ORLIČNIK, Sipak - 45,56; 8. Matjaž TEPEŽ, J. gradnje - 45,91; 9. Janez GORJANC, J. Preloge - 46,92; 10. Matjaž MEŽA, Priprave - 47,42

Vseh uvrščenih v tem starostnem razredu je bilo 19.

Ekipne uvrstitve

Ženske

1. Gradbena dejavnost, 2. DSSS RLV in SOZD

Moški

1. TE Šoštanj, 2. J. mehanizacija, 3. Klasirnica, 4. J. Preloge, 5. DSSS RLV in SOZD, 6. Sipak, 7. Izobraževanje, 8. Priprave, 9. J. Skale, 10. J. Pesje /Lojze Ojsteršek/

KOLEDA spet obletnico praznuje

"Lej ga no, Janeza, k' povhno
majolko 'ma..."

"Lenka, Lenka, Lenčeca, moja ti
dragečeca..."

Kolegij poslovnih delavcev REK pohvalil delovno organizacijo APS

Januarja letos, ko sta sneg in mraz tako, kot že dolgo ne, otežila delo cestnoprometnim organizacijam združenega dela in prene katero našla tudi nepripravljeno za delo v zares ostri zimi, je delovna organizacija našega kombinata Avtoprevoznništvo in servisi ali APS, kakor se glasi njena kratka, praktično brez zastojev izvajala prevoze delavcev z avtobusi in osebnimi avti kakor tudi prevoze s tovornimi avtomobili za organizacije združenega dela našega kombinata. Prav tako pa avtomobilske prevoze za druge, dela s svojo težko mehanizacijo na deponiji premoga TE Šoštanj, pluzenje prostorov okrog upravnih in drugih poslopij v kombinatu! Skratka, ves okrog 190-članski delovni kolektiv APS se je s svojimi prek 100 različnimi vozili, 7 stroji težke mehanizacije in servisnimi delavnicami uspešno spopadel z vremenskimi neprilikami... Tako uspešno, da mu je kolegij poslovnih delavcev našega kombinata za zanesljivo opravljanje prevozov, nujnih za nemoten potek proizvodnje v našem kombinatu, tudi v kritičnih razmerah soglasno izrekel pohvalo.

Čestitamo!

Uredništvo

Petnajst let že pojejo in plešejo ti šaleški fantje in dekleta. Več sto jih je že tako spoznalo čar opojne ljudske pesmi in nihče od njih ne bo nikoli pozabil poskočne "ta potrkane" ali okornega "trablana".

8. februarja 1972 je Šaleška folklorna skupina prvič nastopila, potem pa še tolikokrat po vsej naši državi in prek njenih meja - tja do sončne Floride in bučnega Slovenskega narodnega doma v Clevelandu, kjer so vrle godce in plesalce gostili naši ameriški zdomci, pa do beloruske prestolnice Minska, ob med-republiški kulturni izmenjavi.

Koleda je preplešala pot od portugalskega Ria Teja, zablestela med kastanjetami in plamtečo publiko vroče Španije, osvojila srca na francoskih folklornih festivalih, obiskala Belgijo in ZR Nemčijo, veselo Italijo in Poljsko in pred leti s svojim vriskanjem ponesla slovensko ljudsko izročilo prav do Kaajanija na Finskem, prek finskih tisočerih jezer in čvrstih gozdov prav v polarni krog.

Na cvetočim Titovem trgu sredi Velenja so ponosni fantovski vriski, milozvočna pesem naših ličnih "Štajerk in Gorenjk" polnili ra-

V teh letih je bila ustvarjena prekrasna garderoba pisanih narodnih noš, neprecenljiva vrednost, ki zahteva od vseh članov skupine neprestan trud za njeno ohranitev.

Vsako leto sprejememo v svoje vrste desetine mladih, da bi jih seznanili z domačo pesmijo in z "okroglimi polkami in valčki" - v času, ko se nobena na hitro postavljena vrednota zares ne uveljavi.

Kljub temu, da nas je precej, pa nam še manjka dobrih glasbenikov in pevcev, najtežji del umetniškega vodenja še vedno sloni le na dveh neutrudnih zanesenjakih.

Za vsako točko v našem programu, za vsak nastop je potrebno veliko vaj, napornih večerov v znoju, da steče Širi kolo. Kotrlja-joči se Banat je že pošteno narahljal kosti in živčke moške polovice skupine, Faljisava se zaziblje v bokih in pohvali šele, ko se drobno izvezeni koraki samodejno poigravajo. Mrko zrejo strogi obrazi Glamočancev; le kako ne bi, saj je treba oceniti dekleta, ki so vsa najlepša in najbolj vzdržljiva, v sijoče zlato odevena; zaigra cvileča ljerica in

dostna srca znancev in prijateljev.

Delovnim ljudem smo zapeli sredi najbolj monotonega utripa delovnega dne in za posebej pomembne, slavnostne trenutke. Med upokojenci in za krajevna slavlja smo se zavrteli v barvitih oblačilih ter popestrili dolg vsakdan.

Najmlajši, učenci in dijaki so lahko v teh letih večkrat najpristneje spoznali naše ljudske nože iz skrinje ljudskega blaga, domače običaje, ki tvorijo dušo našega naroda. Maršikateri izmed nadebudnežev je le tako lahko prvič videl cimbele in debeli bas, frule peti, tamburice zabrenčati.

Koleda sedaj združuje prek sto glasbenikov in plesalcev v treh skupinah, pod njenim mentorstvom pa delujejo folklorni krožki tudi skoraj na vseh velenjskih šolah.

Pod strokovnim vodstvom Neve in Mileta Trampuša in z njunim požrtvovalnim delom je naša folklorna skupina postavila pred občinstvo že osemnajst ljudskih plesov: iz vseh slovenskih pokrajin, "novoletno Režijo" iz zamejstva in še številna kola iz Jugoslavije.

potolče brkati Linčo ritem, kot so nekdanj mladi na Stradunu in v okolici Dubrovnika; odločne Ražanke, pastirski Šopi ali bunjevski kraguljčki ali radoživa šumadinska kola morajo sleherni splet korakov stokrat spet in spet zaplesati, da je koreografija videti znova naravna in takšna, kot je bilo včasih ranjanje na vasi.

Zaigrao klarineti in harmonika "za par kovancev", cmoknejo poljubčki na "pojštertancu", in vsem nam je lepo: "Aj, zelena je vsa gora..."

Kakor je Koleda vedno znala svoje veselje ponesti med ljudi, tudi tokrat ne bomo praznovali sami zase.

Ob petnajstletnici Šaleške folklorne skupine smo pripravili celovečerna programa naših plesov in pesmi v Kulturnem domu Titovo Velenje:

I. ta petek, 6. III. 1987, ob 19.30 in

II. (v počastitev dneva žena) v nedeljo, 8. III. 1987, ob 18.00 - vstop prost!

Zagotovo pridite; če še niste pozabili, bomo skupaj zapeli tisto našo: "Nocoj je en fajn večer!"

Marjan Lipičnik

PSI IN KARAVANA

Kdo ne pozna starega, širom po svetu znanega pregovora: psi lajajo, karavana gre dalje!

Ta pogovor se vse bolj tesno prilaga tudi našemu sistemu upravljanja, imenovanemu samoupravljanje. Kar poglejmo dokaze za to!

Smo v dneh, ko se začenja tako imenovana javna razprava o novi ustavi, ali kakor pravijo, spremembah in dopolnitvah sedanje, stare ustave.

Veliko je skrbi za novo, mlado ustavo. Da mora ostati na čvrstih temeljih, na veliko pravijo o njej, manj pa je besedi o stari ustavi; o tem, zakaj ni dobra, zakaj jo je treba spremeniti...

Vendar od nikogar v mojem okolju še nisem slišal mnenja, da do sprememb temeljnih in drugih zakonov prihaja tudi zato, ker je preveliko zlorabljanje zakonov, ki obstajajo.

Je pač tako, da imamo zakone tudi za kulise, za katerimi grešimo in se okoriščamo, kdor le more in kolikor se dá.

Naj opišem enega od tipičnih in šolskih zgledov praktičnega samo upravljanja in ne samoupravljanja!

Informacije tajništva samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij Rudnika lignita Velenje so v lanskem 18. številki, z dne 23. oktobra, objavile novico o predlogu s 7. redne seje (citiraj) "koordinacijskega odbora sindikata našega kombinata" za razširitev vsiljene do natorske lestvice na hrbtni strani kuvert, v katerih dobimo izplačane naše osebne dohodke.

V tem prispevku je pisalo (citiraj):

"Poleg tega (poleg povečanja prispevka iz naših čistih osebnih dohodkov - opomba pisca) naj bi po tem predlogu krog dobitnikov (naše) pomoči razširili še s tistimi organizacijami in društvi, ki so doslej dobivali to pomoč zunaj dosedanjega v SOZD REK organiziranega sistema financiranja, in sicer tako, da so finančno pomoč za posamezne dejavnosti prispevale posamezne delovne organizacije v SOZD REK."

Ta izvleček je gotovo vreden komentarja. Kajti razkrije nam, da "nekaterim" društvom oziroma klubom niso dovolj sredstva, ki jim jih omogoča zakon in se združujejo in delijo v interesnih skupnostih, pod budnimi očmi delegatov na njihovih skupščinah. Ti "nekateri" dobivajo sredstva še iz "znotraj dosedanjega v SOZD REK organiziranega sistema financiranja", poleg tega pa še sredstva zunaj tega "sistema"; sredstva, ki jih še posebej odvajajo posamezne delovne organizacije v SOZD REK. Financiranje s treh strani; ni kaj, znajdi se, kdor se more!

Potrditve povedanega najdemo v 22. lanskem številki Informatorja, z dne 29. oktobra... V njej prav tako piše, da (citiraj) "je vsa na novo vključena društva oziroma klube (...) REK že do sedaj denarno podpiral".

Ali je šlo pri tem tudi za nekakšno legalizacijo ilegalnih, "črnih" fondov "nekaterih" društev oziroma klubov?

Tako se je začela akcija, ki jo lahko imenujemo tudi "kampanja za en pir", saj skoraj nihče od razlagalcev predloga širjenja in vrednostnega povečanja vsiljene donatorske lestvice ni pozabil omeniti, da gre za povečanje približno na nič več, kot nas stane steklenica piva.

Skratka, predlog bi moral razumeti približno takole: če se odreče mo steklenici piva na mesec, ogromno prispevam k napredku "nekaterih" klubov oziroma društev, ki "gola in bosa" čakajo na našo miloščino!

Noben od poklicanih in za to plačanih služb se ob vsem tem ni zde-

lo vredno, da bi opozorili predlagatelje tega predloga in tiste, ki naj bi predlog sprejeli, da je ta predlog protizakonit!

Takšnemu oportunistu gotovo botruje miselnost, da delavci navadno vse sprejmejo molče in so potem tako tudi oni (delavci) krivi za kršitve zakonov, ker vse potrdijo...

Toda to pot se je nekje zataknilo, zato so informacije tajništva... v lanskem številki 20, z dne 12. novembra, poročale, da (citiraj) "prispevek ostane enak!"

Čeprav je bila večina, devet (9) temeljnih organizacij in delovnih skupnosti RLV za sprejetje novega predloga, manj (6) pa proti, je bil predlog zavrnjen, kar je pravzaprav nerazumljivo, saj če so si predlagatelji z njim že izmislili nezakonit način zbiranja denarja, bi si lahko izmislili tudi način, kako ga uveljaviti; možnost za to je bila!

Nekateri smo ob takem izidu zadeve upali celo, da je prišlo do "tre nutka poštenja in resnice" in da je stvar ad acta, končana. Zakaj drobna novica z naslovom Prispevek ostane enak se je končala takole (citiraj): "O navedenem izidu odločanja bo razpravljali še rudniški sindikat, kar pa, razumljivo, rezultata ne bo spremenilo." ... Upali celo to, namesto da bi citirani stavek razumeli kot očitke!

Ob navideznem zatišju pa je v zakulisju že steklo kolesje za pripravo "drugega kola". Tisti, ki hočejo "flašo pira od knapov", namreč dobro vedo, kako se takim stvarjem streže, po že znanem obrazcu samo upravljanja: če ne gre prvič, bo šlo drugič; če ne gre drugič, bo šlo tretjič - in tako naprej, dokler le ne bo šlo.

Tudi "naš" Naš čas je, denimo, v številki z dne 11. 12. 1986 objavil v zvezi s tem predlogom intervju, v katerem smo lahko prebrali (citiraj): "Na (bolje bi bilo: v - opomba pisca) rudniku so s (prav: z - opomba pisca) osebnim izjavljanjem že poskušali sprejeti odločitev o izločanju dela sredstev iz osebnih dohodkov za zagotavljanje delovanja nekaterih (...) dejavnosti, med drugimi tudi za (...)" (Ime dejavnosti oziroma kluba, društva je po vsej verjetnosti namenoma izpuščeno - opomba pisca.) ... "Prvič jim to ni uspelo, računamo pa, da bi na osnovi temeljitejših priprav in podrobnejših obrazložitev lahko bili uspešni v ponovljenem osebnem izjavljanju."

Tovariš - njegovo ime ni pomembno, saj da sam vedeti, da jih je več, ki še (že) računajo na uspeh - s citiranimi besedami gladko zavaja javnost, saj na (v) rudniku ni bilo nikakršnega osebnega izjavljanja v tej zvezi, ampak zgolj razprava in dvigovanje rok na sestankih samoupravnih delovnih skupin.

- Tega izvlečka ne navajam samo zaradi slepomišljenja o konkretni zadevi, temveč tudi zaradi dveh značilnih zunanjih izjav, kadar ljudje v nekem svojem okolju zavrnejo kak predlog.

Prva od teh izjav govori o "neuspehu"... Če je, denimo, rezultat glasovanja ljudi o kakršnemkoli predlogu negativen, ga obvezno označi za negativnega, slabega - neglede na resnico, da so glasovanja vselej, kadar glasuje več kot polovica ljudi, ki lahko glasujejo, uspešna, pa naj bo izid glasovanja takšen ali drugačen! Večina tistih, ki pridejo glasovat, namreč meni, da hoče odločiti - kar je tudi edina možna pot za razvoj samoupravljanja. Se pravi, da bi bil velik neuspeh le, če ljudje ne bi hoteli več glasovati, odločiti!

Spričo tega so govorice o neuspehu, kadar je večina proti nečemu predlaganemu, psihološki pritisk na tiste, ki odločajo. To pa ni samoupravljanje, ampak samo upravljanje.

Druga izjava, ki štrli iz zadnjega citata, pa je navajanje "vzroka" za "neuspeh"... Vedno naj bi bil vzrok zanj slaba informiranost... Ljudje niso vedeli, ljudje ne razumejo, ljudem je treba drugače obrazložiti - to so sintagme, vezave besed, ki spremljajo priprave, da bi se isti ali domala isti predlog znova pojavil pred samoupravljalci.

Nikdar še nisem nikogar slišal, da bi rekel, recimo: "Ljudje so se pametno odločili; prav je, da so predlog zavrnili, saj je bil slab." Ali: "Ljudje so vedeli, da je predlagana zadeva navzkriž z zakonom, pa so jo zavrnili."

Nič takega ni slišati. Na dolgo in široko od zunaj "nakladajo" le, da so ljudje slabo in narobe informirani in jim je zato treba procedure obravnav in odločanja znova in znova nalagati... da se bodo enkrat ja naveličali in rekli: "Pa naj bo!". Torej da bodo proti svoji volji vstavili še en zidak za zid med samo in upravljanje.

Vem, da me bodo "športniki in kulturniki", ki jih denarno podpirajo velenjski "knapje", gledali še bolj grdo, kot me že. Tudi zamere bodo in kaj vem, kaj še! Vem pa tudi, da bodo najbolj srčni med njimi še naprej zagnano delali vsak v svojem klubu oziroma društvu.

Vem pa žal, tudi, da bodo tisti, ki se radi kitijo z njihovim trudom in dejavnostjo, dobili od "knapov flašo pira"!

Naj bo tako ali drugače, moj namen je bil le, da jasno prikažem, kaj ko teče precejšen del "ljudskega" odločanja. Zakoni so in niso... psi lajajo, karavana pa jo veselo maha naprej... Ali pa je mogoče bevska nje včasih le že preveč sitno in vse ne gre tako gladko, kot naj bi šlo? Nikakor, to se nam včasih le zdi... Karavana mora dalje, pa četudi naj bi zakone spremenili... /Peter REZMAN/

Srečno!